

ВАҲДАТИ МО ДИЛ БА РӯИ ЯҚДИГАР ВО КАРДАН АСТ, ЧЕХРАҲОИ ОҲТОБИРО БА ДИЛ ҶО КАРДАН АСТ!

FANOVAR

Нашрияи Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз

Фановар

25 июни соли 2019

№ 10-11
(105-106)

Владимир Путин, Президенти Федератсияи Россия:

- Эмомалӣ Шарифович Раҳмонов яке аз симоҳои барҷаста буда, дар байни сиёсатмадорони Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил мавқеи намоёнро ишғол мекунад. Ин беҳуда нест. Тамоми ҷидду ҷаҳди ӯ аз он шаҳодат медиҳад, ки дар Тоҷикистон ра-

ванди сулҳ тавре пойдор аст, ки назараш дар ҳеҷ як мамлакате, ки чунин вазъияти муташанниҷ дошт, дида намешуд. Ҷар он ҷой оиди ин масъала дар Тоҷикистон амалӣ гардидааст, мисоли хубест барои бисёр халқову мамлаки дигар.

Соли 1999

ПЕШВОИ МИЛЛАТ ВА ВАҲДАТИ МИЛЛӢ

Ян Кубиш, Котиби умумии Созмони амниятӣ ҳамкорӣ Аврупо:

- Таҷрибаи Тоҷикистон дар бобати истиқрори сулҳ ҳамто надорад ва имрӯз бояд дар Афғонистон, дар ҷараёни барқарор сохтани ҳаёти ошошта ва созиши тарафҳои гуногуни даргири ин мамлакат истифода шавад.

Соли 2002

Расул Ғамзатов, Шоири халқии Иттиҳоди ҷамоҳири Шӯравӣ, Қаҳрамони меҳнат:

- Фақат ҷанг набошад шуд, он гоҳ ҳамеша баҳор хоҳад буд. Ман аз сулҳ дар Тоҷикистон ниҳоят мамнунам. Инсонӣ боҷасорату хирадманд - Президенти Тоҷикистон тавонист формулаи сулҳи ҷанги бародаркушо ёбад...

Соли 2003

Муҳаммадҷон Шакурӣ, академик:

- Фаъолияти Президенти То-

ҷикистон ба устувор кардани истиқлоли фарҳанги тоҷикон равона гардидааст. Суҳанҳои олие, ки Эмомалӣ Раҳмон дар бораи забони модарӣ ва бузургдошти он гуфт, ман дар умри дарозам аз ҳеҷ сарвари Тоҷикистон нашунида будам.

Соли 2005

Аҳмадшоҳи Масъуд, Қаҳрамони миллии Афғонистон:

- Истиқлолият ба Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонов - ин сиёсатмадори дараҷаи ҷаҳониро дод. Имрӯз ӯ машуртарин фарзанди Тоҷикистон ва тамоми тоҷикони ҷаҳон ва дӯсти ҳақиқии Афғонистон аст.

Соли 2001

Саид Ҷалоли Бадахшонӣ, Раиси Созмони тоҷикони Британияи Кабир:

- Шумо дар зиндагии рӯзмараи худ таҳти роҳбарии Раиси-

ҷумхур ба як натиҷае расидаед, ки дар дунё имрӯз беназир аст. Мамлакатеро, ки ҷанг фаро гирифта буд, бародаркуши ривоҷ дошт, ба як машъали сулҳ, пиризи ва ошош табдил шудааст. Дар ҳеҷ ҷои дунё ва ҳеҷ касе то кунун натавонистааст чунин коре бикунад. Шумо худро хурд напандоред ва Раисиҷумҳури худро шахсияти ҷаҳонӣ бидонед, чаро, ки таҳти роҳбарии ишон ин матлаб дуруст шудааст.

Соли 2002

Адриен Кларксон, Генерал - губернатори Канада:

- Бунёди ҷомеаи демократӣ ва ҳуқуқбунёд дар Тоҷикистон иқдоми ҳақиқатан муҳим мебошад. Ҳукумати Эмомалӣ Раҳмонов барои таъмини ояндаи мусолимамомез ва ошоштаи шаҳрвандони мамлакат ба муваффақияту комёбиҳои беназир ноил мегардад.

Соли 2003

ДАСТОВАРДИ МУҚАДДАСУ НОДИР

Таманниёти ректори донишгоҳ Амонзода Илҳом Темур ба муносибати Рӯзи ваҳдати миллӣ

Омӯзгорон, кормандон ва донишҷӯёни азиз!

Дар таърих бисёр воқеаҳо ҳодисаҳои сабт гардидаанд, ки бо гузашти солҳо аҳамияти худро гум накарда, баръакс шуқуҳо шаҳоматашон зиёдтар мегардад.

Ваҳдати миллӣ, ки барои мардуми шарифи Тоҷикистон воқеан ҳам, дастоварди муқаддасу нодир маҳсуб мешавад, аз ҷумлаи чунин воқеаҳо мебошад ва ҳар қадар, ки мо аз рӯйдоди он дур мешавем, маъно ва аҳамияти бештар касб мекунад. Зеро тавре Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иброз доштанд: Халқи тоҷик сулҳу ҳамдигарфаҳмиро ба ивази азияту заҳмати сахту сангин ва муҳимтар аз ҳама, ба баҳои ҷони даҳҳо ҳазор қурбониёни ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ ба даст овард ва имрӯз шуқузор аст, ки дар фазои неъматӣ бузурги суботи сиёсӣ ва оромии ҷомеа қору зиндагӣ дорад.

Бинобар ин, мо вазирадорем, ки ба хотири тарбияи насли наврас ва ҷавонони имрӯза дар рӯҳияи ватандӯстиву сулҳохӣ ва ободкориву созандагӣ, инчунин барои наслҳои ояндаи халқамон ба меҳрос гузоштани ин дастоварди муқаддасу нодир фарҳанги сулҳу ҳамдигарфаҳмиро чунин истиқлолият ва рушди ҳамаҷонибаи Тоҷикистони бихиштосо, ки Ватани ҳар кадоми мост, софдилонан содиқона заҳмат кашида, дар ободию шуқуфои он саҳми арзандаи хешро мегузоредем.

Ҳамкасбон ва донишҷӯёни азиз! Чун дар арафаи 22-юмин солгарди Ваҳдати миллӣ қарор дорем, ҳамаи Шумо омӯзгорону кормандон ва донишҷӯёни гиромиро бо ин санаи муқаддасу тақдирсоз самимона шодбош мегӯям ва итминони комил дорам, ки ҳар кадоми Шумо дар таҳмили сулҳу суботи кишвар, ҳифзи дастовардҳои даврони истиқлолият ва рушди ҳамаҷонибаи Тоҷикистони бихиштосо, ки Ватани ҳар кадоми мост, софдилонан содиқона заҳмат кашида, дар ободию шуқуфои он саҳми арзандаи хешро мегузоредем.

Дастовардҳои назарраси илмию фарҳангӣ ва варзишии Шумо олимону омӯзгорон ва донишҷӯёни гиромикадр, ки хеле зиёданд, маҳз ба шарофати ваҳдати миллӣ муяссар гардидаанд. Бо дарназардошти он, ки сулҳ барои Тоҷикистони соҳибистиқлол хеле гарон ва бо роҳи мушкилу тӯлонӣ ба даст омад, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қайд менамоянд, ки "Ваҳдати миллӣ бояд аз ҳамагуна ихтилофи назар, гуногунандешии сиёсӣ, манфиатҳои ҳизбӣ, гурӯҳӣ ва ғайра болотар ва дахлнопазир бошад, аҳли ҷомеаро муттаҳид, яқдил, эҳтиром ва як порча созад".

Боварии пурра дорам, Шумо омӯзгорону донишҷӯёни донишгоҳ дар амалӣ намудани ин ва дигар дастуру ҳидоятҳои Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҷидду ҷаҳд ба харҷ дода, мустаҳкам намудани иқтисоди иқтисодӣ ва ободиву шуқуфои кишвари дӯстдоштамонро мақсаду мароми хеш қарор медиҳед.

"Ваҳдат барои мо як вожа ва калимаи одӣ нест, балки номаи тақдирӣ мо, шартӣ пешрафти кишварамон ба сӯи ояндаи ободу осуда ва муҳимтар аз ҳама, кафили сарҷамъию хушбахтии имрӯзу ояндаи халқамон аст".

Эмомалӣ Раҳмон

20-уми июни соли 2019 дар толори Шӯрои олимони Донишгоҳи технологии Тоҷикистон семинари илмию "Шамъи маърифат" дар мавзӯи "Ваҳдати миллӣ - пойдеории миллат" баргузор гардид.

Семинаро дотсент Ҳақимов Ғафурҷон Қосимҷонович хусни оғоз бахшида, ҳозиринро хайрамақдам гуфт ва дар хусуси ваҳдати миллӣ, ки аз ҷиҳати аҳамият бо мафҳуми Истиқлолияти давлатӣ дар як радиф меистанд, суҳанронӣ карда, нақши онро дар рушди минбаъдаи Тоҷикистони соҳибистиқлол хеле назаррас маънидод намуд.

Сипас, аз ҷониби муовини ректор оид ба корҳои тарбиявӣ Заррина Юсупова табрикоти ректори донишгоҳ, Амонзода Илҳом Темур ба муносибати Рӯзи ваҳ-

Ваҳдати миллӣ-пойдеории миллат

дати миллӣ, қироат гардид.

Маърузаҳои пурмазмунӣ доктори илмҳои филологӣ, профессор, академики Академияи иҷтимоӣ, педагогии Федератсияи Россия, аъзои Шӯрои марказии "Ҳаракати ҷамъиятии ваҳдати миллӣ ва эҳёи Тоҷикистон Қурбон Восиев ва номзоди илмҳои сиёсатшиносӣ, и.в.дотсенти кафедраи фанҳои гуманитарӣ

донишгоҳ Сайдалиев У.М. дар мавзӯи "Нақши Пешвои миллат дар таъмини ваҳдати миллӣ", ки анҷомбахши семинар буданд, аҳамияти аввалиндараҷаи ваҳдати миллӣ, таъмини сулҳу субот, рушди минбаъдаи кишвар ва ҳифзи дастовардҳои истиқлолияти давлатиро ба таври васеъ инъикос намуданд.

Р. Масъуд

Шодбошӣ

Бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми майи соли 2019 ба мудирӣ кафедраи забони тоҷикӣ донишгоҳ Одинаев Нурмаҳмад Сафарович унвони илмӣ дотсент дода шуд.

Ҳайати Раёсат, кормандон ва донишҷӯёни донишгоҳ устод Нурмаҳмад Сафаровичро бо унвони илмӣ самимона шодбош гуфта, ба ӯ дар кори таълими тарбия ва тайёр кардани мутахассисони ба талаботи бозори меҳнат рақобатпазир комёбиҳои нав ба навро таманно доранд.

ВАХДАТИ ХУРШЕДИИ МО

Ваҳдат баҳори атрогини фазои зиндагии инсоният аст. Ваҳдат аст, ки равишу нигориши тафаккури зиндагии моро огози хушнафасӣ мезанаду пайки саодатмандии умри моро кафолат медиҳад. Маҳз офтоби гармнигоҳу шуълавараши хуснафрузи ҳадафҳои созандаю неқфарҷоми моро қудратманду тавоно мегардонад. Носипосию ношукрӣ мешавад гар аз ҳавои озоднафасу мушкнасимаш ҳарф нағмуе васфаш накунему шукрашро ба ҷо наорем, баҳри пойбарҷо буданаш ҳимоят наварзем. Яъне чӣ бояд кард, ки ин чилваи таҷаллибахши худододро муқимнишини ин сарзамини биҳиштосо - Тоҷикистони азиз гардонем? Шукруи шаҳоматмандии ин султони тоҷбарсарро гиромӣ дорем ва бар курсии боломартабаи қудратманду тавонмандии замон ҷойгузин кунем. Ва ман мутмаинам агар ақлҳоро қуввати комил бахшем, чӣ қуввае, чӣ туфоне метавонад моро биларзонад. Ақлҳо неъматӣ бузурганд. Воқеан ин ваҳдат низ зодаи ақл аст. Имрӯз ақлҳо-

ро, ақлҳои муосирро қудрати кайҳонист. Зеро инсонии имрӯза тавонист илмро то ба кайҳон омӯзад ва хеле кашфиётҳои болою боло зи кайҳон карда. Оре, бо ин қудратмандӣ, бо ин шевогӣ, бо ин ақли комил барҳақ метавон нигоҳдори ин салтанати ваҳдат бошем. Вале чаро гаҳе огоҳу ноогоҳ аз марзи ин бузургию оқилӣ бурун пой мениҳем. Нодида мегирем чилваи таҷалли сулҳу ваҳдатро. Оре, гуруҳе носипосу чангҳоҳ дӯстдори зулмату бефурӯғии ҳаёт сӯи шикасти ҷамъии ваҳдат қадам мезананду воқеияти талхе меофаранд, ки баъдан шеваи оху фарёди худо хешонро бар фалак мерезанд. Маҳз давлату Ҳукумат ин маъниро ба воситаи ахбори омма ба сокинони кишвар - парастандагони ваҳдат ёдрас мешавад, то ки фирефтаи гумроҳӣ, суханони игвоандозону дилсиёҳон нагардем. Хушдори давлату ҳукумат низ аз он аст, ки дури ҷӯем аз ин садоҳо. Ин садоҳо, ба нури ваҳдати мо раҳна мезананд. Садоҳои шуманд. Муқобала ба сулҳу ваҳдатро мекунад чангро. Балки садо мезананд фарқияти сулҳу чангро, парешонию ваҳдатро. Пас эй қувваи қудратманди ҳимоягари Ваҳдат - эй ҷавонони ин сарзамин. Бо таровату рангрезихи пурҳикмати пур аз вачди ин ваҳдати кишвар бо дидаҳои ботин

бингаред, ки ҳисси меҳру садоқат, ҳисси ифтихор, ҳисси ишқу муҳаббататонро ба ин сарзамин бедортар мегардонаду дар қалбатон ҳисси худшиносию худогоҳиро, ҳисси ватандӯстию ватанпарвариро ангезапарвар мешавад. "Пас миллат, миллате, ки ҳалқаи пайванди замонҳост, дини худшиносию худшиносии дорад, ба чӣ рӯ метавонад худаш худашро нодида гирад ва ба "Ваҳдат" наояд?" Ин маъниро дар мисраи Шоири халқии Тоҷикистон Ҳақназар Ғоиб меҳонем, ки гуфта:

**То шиносам дигаронро,
хешро бишнохтам,
Зиндагониро талоши
худшиносон дидаам.**

Кош ҳама чашмҳо мегардонанд ин ҳусни бе мисоли чилваи ваҳдатро дар ин сарзамин, кош ҳама чашмҳо барои куч набастанаш зорӣ мекарданду абрҳои ашкро чорӣ, назди султони ваҳдат ва дастҳо, ҳама дастҳо домангири домани ваҳдат бошанду мустаҳкамтар гарданд то, ки ваҳдат пояндаи мо то дунё бошад дар марзи ҷони мо - Тоҷикистони офтобирӯ хандаи офтобӣ бизанад.

**Ваҳдати мо дил ба рӯи
якдигар во кардан аст,
Чехраҳои офтобиро ба дил
ҷо кардан аст!**

**Тағойгули Саъдулло,
корманди Китобхонаи
илмии донишгоҳ**

ТОҶИКИСТОН ВАТАНИ АЗИЗАМ

Дар Филармонияи давлатии Тоҷикистон ба номи Акашариф Ҷӯраев ба ифтихори 22-юмин солгарди ҷашни Ваҳдати миллӣ маҳфили эҷодии шоираи ваҳдатсара ва шинохтаи тоҷик Рӯдобаи Мукаррам таҳти унвони "Тоҷикистон Ватани азизам" баргузор гардид, ки дар он зиёда аз 200 нафар омӯзгорон ва донишҷӯёни Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон иштирок намуданд.

Дар маҳфил ҳофизони шинохтаи тоҷик сурудҳои дилнишинро аз эҷодиёти Рӯдобаи Мукаррам пешкаши мухлисон намуданд. Барнома дар сатҳи баланд баргузор гардид. Бояд қайд намуд, ки Рӯдобаи Мукаррам гараннумгари ваҳдати миллӣ ва сулҳу суботи кишвар буда, муаллифи панҷ маҷмӯаи шеърӣ мебошад. Барои хизматҳои шоёни таҳсиниши ӯро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо ордени "Шараф" кадрдонӣ намудаанд.

Р. Санабар

ВАҲДАТ - БАХТИ МИЛЛАТ

Саодати бузурге мардуми тоҷикро насиб гаштааст. Ин саодат Истиқлолияти давлатии мост, ки Ваҳдат як ҷузъи ҷудонопазирӣ он мебошад. Ҳама гуна пешравӣ, рушд, тараққиёт дар заминҳои субот ба даст меояд.

Эмомалӣ Раҳмон

Воқеан ҳам, шукуфоии Тоҷикистон, ободии диёр, некуаҳволии мардум, бунёдкорихи рӯзафзун ва шаъну эътибори ҷаҳонии миллати куҳанбунёди мо аз ваҳдати миллӣ, ки орзуи омол, таъмини сулҳу субот, манфиати давлату ҷомеа ва ҳадафи асосии мардуми шарафмандамон буд, сарчашма мегарад.

Дар Тоҷикистони азизи мо ҳамагон ба қадру манзалати ваҳдати миллӣ мерасанд ва онро пос медоранду ҳифз мекунад, зеро он дар ҷумҳуриамон ба ивази талошҳои сангину бардавом ба даст омадааст.

Ба бахти миллати азизамон Ҳукумати қонунии ҷумҳури ба сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти маҳбуби кишварамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон расидан ба ваҳдати миллӣ ва таъмини осоиштагии мардумро пазируфта, марҳила ба марҳила ҷумҳуриро аз вартаи ҳалокатбор берун кашид.

Ҷоннисориву талошҳои пайвастаи Сарвари халқпарвару сулҳҷӯй ва ваҳдатшиори кишварамон самараҳои нек оварданд ва 27-уми июни соли 1997 Созишномаи истиқрори сулҳ ва ризоияти миллӣ ба имзо расиду дар диёри маҳбубамон парчами ваҳдат афрохта шуд ва орзуи омили деринаи халқ ҷомаи амал пӯшид.

Аз ҳамагон сол инҷониб ҳамасола 27-уми июн дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун рӯзи Ваҳдати миллӣ бо тантана ҷашн гирифта мешавад.

Ҳоло аз имзои созишномаи мазкур 22 сол сипарӣ гаштааст. Дар ин давра ҳаёти воқеии аҳли ҷумҳури собит сохт, ки саодатмандии ҳамаҷониба, ободию шукуфоии кишвар, бештар аз ҳама ба Ваҳдати миллӣ, ба сулҳу осоиштагӣ алоқаманд аст.

Ба шарофати ваҳдати миллӣ сохтори давлатдорӣ дар ҷумҳуриамон устувор гашт, рушди тамоми минтақаҳои кишвар таъмин гардид. Ҳисси худшиносии ва ифтихори миллии мардум боло рафт. Робитаҳои хоричии ҷумҳуриамон тақвият ёфтанд, ҷаҳонӣён Тоҷикистонро ҳамчун мамлақати башардӯсту тамаддунпарвар ва ҷонибдори ҳаёти осоиштаву бунёдкорона шинохтанду эътироф намуданд.

Хушбахтона, пояҳои ваҳдати миллии халқии тоҷик устувор ва мустаҳкамтар гардида истодаанд.

Тоҷикистониён бо роҳбарии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сулҳу ваҳдати хешро чун бузургтарин дороиву дастоварди миллӣ ҳимоят мекунад ва аз ин ифтихор доранд.

Бо истифода аз фурсат 22-юмин солгарди Ваҳдати миллиро, ки дар қалби мардум умеду бовариро ба ояндаи нек бедор кард, кулли занону духтарони саодатманди донишгоҳро муборакбод гуфта, орзуманди онам, сулҳу ваҳдати миллӣ, ки қабл аз ҳама бо қаҳду талошҳои бевоситаи Пешвои миллат ба даст омад, ҳамеша пайдору устувор бимонад.

**С. Раҷабова, мудири
бахши кор бо занон ва духтарони донишгоҳ**

Озмуни "Тоҷикистон - Ватани азизи ман"

РОҲАТ БА ДАВРИ ШАҲРӢ

Дар боғи фарҳангу фарогатии ба номи Абулқосим Фирдавсӣ санаи 20-уми июни соли ҷорӣ даври якуми озмуни ҷумҳуриявӣ таҳти унвони "Тоҷикистон - Ватани азизи ман" гузаронида шуд, ки дар он 12 нафар донишҷӯ ва корманд аз Донишгоҳи технологияи Тоҷи-

кистон аз рӯи чор номинатсия (шоирӣ, ровӣ, сарояндагӣ, навозандагӣ) иштирок доштанд. Ҳунари волои донишҷӯён Мӯсоева Ёсуман ва Давлатов Ворис (сарояндагӣ), Зулҳиҷаи Сафаралӣ (шоирӣ), Назиров Баҳодур (ровӣ) аз ҷониби ҳакамони озмун сазовори баҳои ба-

ланд гардиданд. Ровиён Назиров Баҳодур, Очилдиева Фарида дар номинатсияи ровигӣ ва Мӯсоева Ёсуман дар номинатсияи сарояндагӣ бо ифтихорномаи Мақомоти иҷроияи маҳаллии Ҳокимияти давлатӣ дар ноҳияи Фирдавсӣ кадрдонӣ карда шуданд ва ба даври дуюми озмун, яъне шаҳрӣ роҳхат гирифтанд.

Х. Туроншоев

НАМОИШИ ҚОРҶОИ ХАТМИ ДОНИШҶӮӢ

Дар тоҷори маҷлисгоҳи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон санаи 22-юми июн маҳсули дастанӣ донишҷӯён, яъне кори хатми бакалаврии донишҷӯёни курси 4-уми ихтисосҳои 1-19010105 - дизайни маснуоти дӯзандагӣ ва 1-50010201 - технологияи маснуоти дӯзандагӣ ба намоиш гузошта шуд.

Кори хатми бакалаврӣ, ки аз сару либоси миллӣ, аз ҷумла чакан, атлас адрас, зардӯзӣ, гулдӯзӣ дастӣ иборат буда, бо омезиши либосҳои аврупоӣ иҷро карда шуда буданд, диққати аҳли тоҷор ва мутахассисони соҳаро ҷалб намуда, баҳои бапандро сазовор гардиданд.

Намоиши қорҷои хатми бакалаврии донишҷӯён бозгӯи он аст, ки хатмкунандагони ихтисосҳои дизайни маснуоти дӯзандагӣ ва тех-

нологияи маснуоти дӯзандагӣ нозуқиҳои касбро аз устодони саҳтгирӣ ғамҳори худ омӯхта, ҳамчун мутахассисони варзида ба камол расидаанд.

**Сайёра Содиқова, омӯзгори
кафедраи дизайни либос ва санъати мӯд**

Конференсияи ҷумҳуриявии илмию амалӣ бахшида ба Рӯзи Ваҳдати миллӣ, "Солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва ҳунарҳои мардумӣ" ва 10-солагии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон"

ВАЗЪИ ЗАБОНИ ДАВЛАТӢ ДАР ФАЪОЛИЯТИ ВАО-и КИШВАР

"Аҳли қалам ва рӯзноманигорон худашон бояд дар масъалаи риояи қонун дар бораи забон, тозагии он ва рушди забони ширин ва шоиронаву шеваи тоҷикӣ намунаи ибрати диғарон бошанд. Ба андешаи ман, ин яке аз рисолатҳои касбӣ ва қарзи шахрвандии рӯзноманигорон маҳсуб мешавад".

Эмомалӣ Раҳмон

Забони миллӣ яке аз рӯкҳои асосии давлатдорӣ буда, дар пойдевор ва таҳкими давлати миллӣ мақом ва нақши муҳим дорад ва ба ҳамин далел забони миллат бунёд ва пояи давлат маҳсуб мешавад. Забон дар ҳама давру замонҳо яке аз сарчашмаҳои асосии истиқлолияти миллӣ ва омили муҳими ташаккули миллат мебошад. Дар ин замина, ҳанӯз 1100 сол пеш ба сулолаи Сомониён муяссар шуда буд, ки дар қаламрави Мовароуннаҳру Хуросон бори нахуст дар таърих давлати мутамарказ ва миллии тоҷикон бунёд намояд.

Ваҳдати миллӣ аз ҷашнҳои бузургтарини мо - тоҷикон мебошад. Зеро маҳз баъди имзои он санад, кишварӣ мо соҳиби оромиву осудагии комил гашт. Имсол аз санаи имзои он Созишнома 22 сол сипарӣ мешавад. Бешак, осудагии, ки Ваҳдати миллӣ ба кишварамон овард, ба рушду инкишофи забони тоҷикӣ нақши барҷасата дорад, чунки дар фазаи ноором маҳол аст, ки забоне ташаккул ёбад.

5-уми октябри соли 2009 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" қабул гардида буд, ки имсол аз қабули он 10 сол сипарӣ мегардад. Тули ин даҳ сол дар таърих ба ин Қонун ва диғар санадҳои Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон як қатор қорҳои назаррасеро анҷом додааст, ки муҳимтаринашон танзим ва тасдиқи имлои забони тоҷикӣ, ҷопи феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ ва эҳёи бисёре аз номҳои ҷуғрофӣи кишвар мебошанд.

Воситаҳои ахбори омма дар баробари шоирону нависандагон ва забоншиносон тарғибкунанда ва муаррификуандаи забони давлатии ҳар кишвар мебошанд. Дар Тоҷикистони мо низ забони воситаҳои ахбори омма забони давлатӣ, яъне, тоҷикӣ. Беғалат ва равшану возеҳ пахш ва ҷопи матолиби воситаҳои ахбор метавонанд ба инкишоф ва тозагии забон боис гардад ва сокинони кишварро ба дурусту беҳато ҳарф задан тарғиб кунанд. Аммо, чуноне имрӯз мушоҳида мешавад, на дар ҳама расонаҳои кишвар риояи қоидаҳои имлои забон ва содабаёнӣ риоя мегардад. Сабаби ин риоя нагардиданҳо, агар дар аксар маврид ноогоҳӣ аз қоидаҳои имлоу оммавии ВАО бошад, боз ҳаҷт ҳолатҳое, ки журналистон қасдан ба ин ё он қоида ҷашм мепӯшанд.

Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи Нақшаи кори худ ва банди 27-уми моддаи 10-и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи санҷиши фаъолияти субъектҳои хоҷагидор" вобаста ба назорати Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" барои солҳои 2018-2019 фаъолияти воситаҳои ахбори оммаи кишварро таҳлил намуда, ба идораҳои расонаҳо гузориш пешниҳод карда буд.

Сиёсати давлатӣ дар бораи забон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бар асоси меъёрҳои байналмилалӣ баробарии забонҳо, новобаста аз мақоми ҳуқуқи онҳо ва шумораи мардуме, ки ба ин забонҳо гуфтугӯ мекунанд, амалӣ карда мешавад.

Барои ин ҳадафҳо расидан Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар толари Агентии миллии иттилоотии Тоҷикистон "Ховар" бо иштироки олимону донишмандони забоншинос, намояндагони Ҳукумати кишвар, вазорату идораҳои давлатӣ, донишгоҳу донишқадаҳои олии кишвар, ҷамъиятҳо, Анҷумани Тоҷикон ва Форсидабони ҷаҳон "Гайванд", намояндагони ВАО ва диғарон конференсияи илмию амалӣи ҷумҳуриявӣ таъти унвони "Вазъи забони давлатӣ дар фаъолияти ВАО-и кишвар" баргузор кард.

Конференсияро бо сухани ифтихоӣ раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми филология Гавҳар Шарофзода оғоз намуда, ҳозиринро хайрамақдам гуфт. Ӯ дар суҳанронии худ аз таъкидҳои Президенти кишвар дар бораи риояи забони давлатӣ дар ВАО ёдовар шуда, қайд кард, ки вазифаи мо соҳибзабонан пос доштани ин мероси муқаддас, яъне забонамон ва бегазанд расонидани он ба наслҳои оянда мебошад. Инчунин, риоя нагардидани қоидаҳои имлои забон ва душворфаҳм будани маводи баъзе аз нашрияҳо, телевизионҳо ва радиоро таъкид дошт ва ба ислоҳи ин камбудии ВАО изҳори боварӣ кард.

Дар конференсия 7 маърузаи илмӣ аз ҷониби мутахассисони бахшҳои гуногуни забоншиносӣ мавриди баррасӣ қарор гирифт. Аз ҷумла, дар мавзӯҳои "Қоидаҳои имло танзимкунандаи шакли ҳаттии забони адабӣ" - муовини раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзоди илмҳои филология Матробӣ Саодатшо, "Матбуот оинаи забон" - узви вобастаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (Институти забон ва адабиёти ба номи Абӯабдулло Рӯдакии АИ ҶТ) - доктори илмҳои филология Сайфиддин Назарзода, "Баъзе ғалатбандӣ дар забони мат-

буот" - доктори илмҳои филология, устои Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Баҳриддин Камолитдинов, "Вазъи забони матбуоти маҳаллӣ" - доктори илмҳои филология, устои Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи Моёншо Назаршоев Назрӣ Офаридоев, "Устод Айни ва забони зинда" - устои Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, профессор Шаҳбоз Кабиров, "Баъзе масъалаҳои матбуоти имрӯз" - Сардабири маҷаллаи миллии адабии "Садои Шарк", номзоди илмҳои филология Рустам Ваҳҳобзода, "Меъёрҳои адабӣ ва забони расонаҳои хабарӣ" - доктори илмҳои филология, профессор, мудири кафедраи забони тоҷикӣи ДДТТ ба номи Абӯали ибни Сино Олимҷон Қосимов маъруза намуданд.

Бояд қайд кард, ки муҳимтарин унсурҳои таъинкунандаи як миллат забон аст ва он инчунин, муҳимтарин унсурҳои вучуди як давлати миллӣ низ ҳаст. Забони тоҷикӣ ҷавҳари миллати моро ташкил медиҳад. Аз ин рӯ, воситаҳои ахбори омма ва умуман, аҳли ҷомеаҳо месазанд, баҳри пешбурди сиёсати давлат оид ба забони давлатӣ ҳамчун забони миллӣ хизматҳои арзанда кунанд.

Дар интиҳо, пас аз баррасии фикру мулоҳизаҳо аз ҷониби ҳайати иштирокдорони конференсия, бо дарназардошти рисолати мақоми таърихӣи забон, аҳамияти он дар ҳифзи асосати забони тоҷикӣ, рушду равнақ ва густариш додани меъёри забони адабӣ, риояи дурусти қоидаҳои имло дар қоргузорӣ ва эҷоди аҳли илму адаб, ВАО ва баҳри рушду густариши он дар татбиқи сиёсати давлатӣ дар бораи забон, алаҳусс, амалӣ намудани муқарратоти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" ба кормандони ВАО: журналистони матбуот ва шабакаҳои телевизиониву радиои Тавсиянома қабул гардид, ки он барои татбиқи ва қорбарӣ ба мақомотҳои дахлдор ирсол карда мешавад.

ФЕСТИВАЛИ ҶУМҲУРИЯВИИ АТЛАС ВА АДРАС

Бо иқдоми Вазорати sanoat ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон 2-юми июни соли 2019 дар Осорхонаи миллии Тоҷикистон Фестивали ҷумҳуриявии атлас ва адрас гузаронида шуд. Дар ҷараибии мазкур ёрдмаҷии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои рушди иҷтимоӣ ва робита бо ҷомеа Раҳмонзода Абдуҷаббор Азиз, вазири sanoat ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон, ректорони Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ва Донишқадаи соҳибкорӣ ва хизмат, намояндагони диғар кумитаву вазоратҳо, мақомотҳои иҷроияи ҳокимияти вилоятҳои Хатлон, Суғд ва шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳури иштирок ва суҳанронӣ намуданд.

Сараввал Раҳмонзода Абдуҷаббор Азиз суҳанронӣ карда, қайд намуд, ки бо супориши бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамасола дар кишвари азизамон Фестивали ҷумҳуриявии атлас ва адрас гузаронида мешавад. Мақсад аз баргузори чунин ҷараибии ин эҳёи ҳунароҳои мардумӣ, тарғиби либоси миллӣ, махсусан атлас ва адрас ва муаррифии беҳтарин атлас ва адрасбонии ҷумҳури мебошад. Ҳамзамон, вазири sanoat ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон Файзуллозода Заробиддин Қудрат суҳанронӣ намуда, ҳозиринро бо ин ҷараибии сатҳи баланд табрик ва муборакбод намуд. Баъдан меҳмонон аз намоиши дастоварҳои вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳои мамлакат дидан намуданд. Сипас, аз ҷониби донишҷӯдухтарони Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ва гулдӯхтарони шаҳри бостонии Хучанд якҷанд намуни дӯхти либоси атлас ва адрас ба намоиш гузошта шуд, ки аз ҷониби меҳмонон хуш пазируфта шуда, баҳои баландро сазовор гардиданд. Дар ҷараибии ҳамзамон, ансамбли "Суҳал"-и донишгоҳ низ фаолона иштирок намуда, бо суруду рақсҳои ҷаззоб таъби меҳмононро болида гардониданд. Дар охир аз ҷониби ҳамамон ба иштирокчиёни озмон, ки сазовори ҷойҳои ифтихорӣ гардиданд, бо диплом ва диғар тӯҳфаҳои хотиравӣ, ки аз ҷониби Вазорати sanoat ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуда буд, тақдим гардид.

3. Юсупова

ҚАРАТОҒ ВА МИРЗО ТУРСУНЗОДА

Бо ҳамроҳии донишҷӯёни ятим ва маъҷуб дар айёми шукуфтани гулу лолаҳо бо мақсади шиносӣ ва ошноӣ пайдо кардан ба як ғӯшаи Ватани сарсабз ва омӯхтани ҳаёти Қаҳрамони халқи тоҷик, шоири шахир, собиқ раиси Кумитаи яқдильи сулҳи кишварҳои Осиею Африқо, шодравон Мирзо Турсунзода ба деҳаи Қаратоғ раҳсипор гардидем.

Донишҷӯён дар рафти сайёҳат ба макони дилрабои водии Ҳисори зарнисор шинос шуданд.

Деҳаи Қаратоғ, макони сабзу хуррам аст ва дарёчаи шӯхе дорад, ки бо тезҷараёнии худ диққати ҳар як бинандаро ба худ ҷалб менамояд. Садои онро ҳар як роҳгузаре, ки аз наздикиҳои дарё мегузарад мешунавад.

Қаратоғ деҳаи таърихӣ буда, зодгоҳи шоири баландмақоми тоҷик М. Турсунзода мебошад.

Осорхонаи шоир, ки дар зодгоҳаш дари худро ба рӯи дӯстдорони шеърӯ каломи бадеъ боз намудааст, яке аз ҷойҳои диданибоб буда, диққати ҳар як бинандаро ба худ ҷалб менамояд.

Меҳр ва муҳаббати Турсунзода нисбат ба Ватан бисёр самимӣ буд, бинобарин беҳтарин саҳифаҳои эҷодиёти шоир ба васфи Ватан ва мардумони меҳнаткаши диёр бахшида шудааст.

Донишҷӯён, бо пирони барнодиди деҳаи Қаратоғ шинос шуда, дар бораи Мирзо Турсунзода пурсон шуданд.

Баъдан, дар як манзараи зебои кӯҳистон донишҷӯён аз ашъори Мирзо Турсунзода ва шоирони диғар шеърҳои ва байтбарак карданд.

Дар анҷом бояд гуфт, ки сафар хеле хотирмон гузашт ва таассуроти он то дер гоҳ аз хотирҳо фаромӯш нахоҳад гашт.

Ҷ. Мамлакат, корманди шуъбаи масоили иҷтимоии донишгоҳ

National Unity

The history of the Tajik people is rich and attractive. We are one of the ancient nations in the world. Our ancestors had been Aryans, Sogdians and other wise and brave nations.

Our people have spent very good and as well as very difficult periods of life. There were many wars and conflicts in our land. Greeks, Arabs, Mogols and other enemies invaded our land. We always fought against them for our freedom. In the twentieth century we were a part of the Soviet Union. In 1941-45 (nineteen forty one - forty five) the Tajik people fought against Fascism with other Soviet nations.

In 1991 (nineteen ninety one) the Soviet Union collapsed. That time our Tajikistan became an independent country. The Supreme Council of Tajikistan adopted the Declaration of Independence in August 24, 1991 (twenty four, nineteen ninety one). Then it announced the State Independence of our Republic in September 9, 1991 (nine, nineteen ninety one).

But unfortunately, the civil war began in 1992 (nineteen ninety two). The independence of the motherland faced danger. The civil war lasted for over five years. Finally in 1997 (nineteen ninety seven) the Agreement of peace and National Unity was signed. The peace and friendship was established again. Our president Emomali Rahmon has a great contribution in this action. Now we are an independent country. We have our motherland, capital city, constitution and president. In future we shall become more powerful and developed.

Independence is a very important thing. It gives freedom to countries of the world. All countries of the world recognized our independence. We have good relations with all countries. Our country is developing day by day. We must defend our independence. We should hold our friendship firm with other nations. The independence and unity will lead us to prosperity.

The National Unity is a very important thing. It helps us to live in peace and friendship. The national unity defends our motherland. We must be together in order to fight against enemies. We must take care of our national unity. We don't want war, we want peace!

Nobility of Unity

We have independence,

We have real violence.

Our nation is united,

We have capable defense.

In unity we are save!

In unity we are brave!

Unity united us,

Unity supported us.

Against conflicts

and misfortune

Unity protected us.

In unity we are strong!

In unity we live long!

Unity is the greatest glory,

It's a remarkable story.

We should love it, we must save it,

You don't worry, you don't

worry!

In unity we are great!

In unity we shall create!

Malikov N. Kh. Senior lecturer of the Department of foreign languages

Экстремизм (ифротгарой) ва терроризм (даҳшатафканӣ) аз мафхумҳоест, ки дар дунё имрӯза вирди забони ҳама шудааст ва ин ду мафхум ба ҳам пайваст мебошанд, ҳамчун масъалаи глобалӣ чун саратон - вабои охири замон ба мағз-мағзи мафкураи мардуми дунё паҳн гардида, осеби раҳнакунанда мерасонанд.

Агар ба харитаи ҷаҳони имрӯза назар афканем, дар он афзудан ва густариш ёфтани экстремизм ва терроризм чун падидаҳои номатлубу хатарафзо ва зухуроти муташанниҷи нишон дода шудааст. Манфиатҳои ғаразноки кишварҳои тараққиқкарда на фақат харитаи сиёсӣ ҷаҳонро дигар мекунад, балки тамаддун, фарҳанг, анъана, урфу одат, дину мазҳаб ва суннатҳои анъанавии халқу давлатро заиф месозад ва ҳатто аз байн мебарад.

Тибқи маълумотҳои дақиқ, дар муддати 4 сол (2010-2014) дар 93 кишвари дунё даҳшатафканӣ - терроризм 13370 ҷангҳои хуниро ташкил намуд, ки боиси кушта шудани 32658 нафар одамон гардид.

Омили асосии ҷоннок ва васеъ шудани фазаи даҳшатафканӣ ва ифротгарой пеш аз ҳама мақсадҳои ғаразнок ва манфиатҳои геополитикии мамлакатҳои абарқудрати дунё мебошанд, ки кӯшишҳои аз нав тақсимкунии ҷаҳонро ҳанӯз аз солҳои 90-уми асри XX ба майдон оварданд. Ҳадафи онҳо дар байни худ тақсим намудани ҷаҳон ва захираҳои муҳими сайёра мебошад. Дар ин ҷода кишварҳои қудратманди дунё ба кишварҳои ҷаҳони сеюм аз дарун таъсир расонида, барои расидан ба ҳадафҳои сиёсӣ худ аз тафовутҳои миёни фирқаҳои мазҳабҳои исломӣ, аз мушкилиҳои иҷтимоӣ маънавии мардум сӯйистифода менамоянд. Онҳо муслмонро бо дасти худ муслмонҳо бо таъсис додану дастгирии молику мусаллаҳгардонии шадид ба ҷолиш кашида, бо терроризму экстремизм ва нобуд кардани давлатҳои милли саъудӣ талаш намуда, боиси қурбонии бешумори инсонӣ мегарданд. Яке аз намунаҳои бориз ва хашини исломӣ сиёсӣ-со-

змони террористии ДИИШ (Давлати исломии Ироку Шом) аст, ки он аз тарафи ҳадамоти махсуси Амрико аз ҳисоби афсарони ҷангидаро шикастхӯрдаи Садром Хусейн ташкил шудааст.

Ҳеҷ шахси мағлубшуда, ба шикаст хӯрданаш тан наметадид, бахусус агар вай бифаросату худро бошад, чунки вай бештар ба эҳсосот дода шуда, худро бо чашми дигарон мебинанд. Шахси бофаросат-шахси боақл ботамиз аст, вай дар лаҳзаҳои шикасти хӯрданаш, ҳамеша худро не, балки рафторашро муоина мекунад. Ботамиз шахсест, ки рафтору вазъи худро ё дигаронро аз рӯи меъёри неки ва бадӣ - "нек аст ё бад" баҳо медиҳад. Дар лаҳзаҳои мудҳиш ақл бояд эҳсосотро идора намояд - ин аст як оини пешрафт ва нишонаи қудратмандӣ ва нерӯи маънавии инсон.

Ифротгароии динӣ-мазҳабӣ дар фаёлияти тундравии хушунатомез зоҳир мегардад. Афзудан ва густариши ҳисси нобоварӣ, парешонӣ аз зиндагӣ ва ҷаҳолату нодонӣ, надоштани шароити зиндагӣ ва заминаи иҷтимоӣ сабаби асосии ҷалб шудани ҷавонон ба сафи ифротгароён ва террористон мегарданд. Тарғиб ва ташвиқи мафкураи салафии дар Тоҷикистон бо сарварию Муҳаммади Раҳматулло якҷанд сол пеш воқеӣ гардида буд. Пайравони салафии тафаккури нодурусти муслмониро пеш бурда, теша бар решаи исломи анъанавӣ, ки бо анъанаҳои миллии мардумӣ ҳамоҳанг шуда буд, заданд. Пайравони равияи салафии тақрибан дар миёнаҳои солҳои 2000-ум дар арсаи мазҳабии Тоҷикистон пайдо шуда, бо тарзи либоспӯшӣ, аз ҷумла пӯшидани шимӯ эзори қадаш аз бучулаки по боло, ва даъвати мардум ба саҳт рӯи намудани дину оин аст, ки натиҷааш ифротгароӣ, тундривӣ дар миёни суннимазҳабон гаштааст, фарқ мекарданд, ки ин ҳама амалҳои онҳо боиси тафриқаангезӣ миёни муслмонон мегардид. Яке аз шохаҳои он ваҳобия аст, ки пайравони он дар Тоҷикистони навистиклол шӯро ошӯб афканда, мардуми ҷоҳилро ба ҷанги шаҳравандӣ ва "бародаркушона" кашида буд. Мо

ИФРОТГАРОЙ, ДАҲШАТАФКАНИ - ВАБОИ АСР

одамони шӯравӣ ҳаргиз аз дину оини анъанавӣ хеш беҳабар набудем, гарчи дар даврони шӯравӣ озодии вичдон қорӣ буд, мо риояи шариату тариқати исломиро чун рукни фарҳанги миллии ва вазифаи аҷодӣ қабул медоштем. Дар ягон ҷои китоби "Қуръони маҷид" қуштору қатли одам ҳамчун вазифаи муслмон интишор наёфтааст. Чунки ҳар як муслмон асил ва ботарбия хуб медонад, фақат Худованд ҳаёту мамонт мебахшад, одамро ба дунё меоварад ва аз дунё мебарад. Ҳеҷ кас ба ин қудрати илоҳӣ шакк намерорад. Худкушӣ низ дар раҳи ҳақ, ки имрӯз ифротгарон ва террористон ҷавонони фирефта дар раҳи ҷиҳоду ислом тасмаи тарканда ба ста ба коми марг мефиристанд, аз ҷиҳати муслмонӣ раво нест, ин амали дӯзахӣ аст, на ҳаққи ҳақиқатнигорӣ. Аз ин рӯ, мо, устодону муаллимони кафедраи фанҳои гуманитарӣ, ки аз фалсафаи таърихи дунёю зиндагӣ ва ҷаҳонбинию мафкураи пурпечутоби инсонӣ огоҳем, ба Шумо-ҷавонон ғамхорона мегӯем, ки ба табиғи ҳарзагӯиҳои ифротгароён ва ба ном муслмонону муҷоҳидон бовар накунед, фирефта нашавед. Чунки ваъдаи рӯзу бахти хуш, кори пурпул, ин як рӯху усули ҷалб кардани ҷавонони гумроҳу ҷабрдида ва ё носоли аст, ки аз мушкилиҳои ҳаёт ҳаросида ё монда шуда, роҳи осонро меҷӯянд. Маълум аст, ки мафкураи динӣ-мазҳабӣ ва шариату тариқати исломӣ, ки аз аввали асри VII инҷониб, ба шууру мағзи мардуми Шарқ ҷо шуда буд, дар ташвиқи зиндагисозӣ, худшиносӣ маърифати олам, дар батанзимдорӣ ҳаёти иҷтимоӣ ҷомеаҳои шарқӣ, ҳамеша ба адлу инсоф, ҳақиқатҷӯӣ ҳақшиносӣ, баробарӣ бародарӣ кулли мардум таъя менамуд. Аҳқому аркони исломӣ ва фалсафаи ахлоқи он дар муносибатҳо ва тазоҳури рафторҳои иҷтимоӣ мардумон ва, алалхусус, ҷавоноро ба худогоҳӣ, худниғаҳдорӣ, таҳаммулпазирӣ ва ватандорӣ ҳидоят менамуд. Муқаддасоти исломӣ чун рукни муҳими фарҳанги миллии ва таҷассумгари афқору ақидаҳо, орзуи ормонҳо, андешаи афқори мушаххаси аҷодӣ дар ташаққули худшиносӣ миллии ва ифодаи иродаи мардуми Шарқ низ нақши калидӣ бозиданд. Аз ин рӯ, ислом дар тӯли асрҳо чун ҷузъи фарҳангҳои мардумӣ шинохта шуда, амалан, чун дастури зиндагисозу ҳидоятгар ба аҳли ҷомеа хизмат намудааст.

Ҷараёни бошиддати ҷаҳонӣ-шавӣ, ҷоннок шудани фаёлияти тафриқаандозии мазҳабӣ, ҷаҳони муосирро ба як бӯҳрони шадиди сиёсӣ иқтисодӣ мекашад. Салафиҳо омодаанд дар ҳамкорӣ бо дигар ташкилотҳои террористии дар

зоҳир исломӣ барои мубориза бо куфр ва созмон додани ҷумҳуриҳои исломӣ дар кишварҳои Осиёи Марказӣ ва Қарғоз бипайванданд ва ба ҳадафи асосии худ, ки ноором сохтани вазъи сиёсӣ ва эҷоди ҷангҳои мазҳабӣ аст, комёб гарданд. Ҳамчун манбаи хушунат ва қатлу қуштор муааррифӣ намудани дини ислом аз ҷониби аъзоёни мутаассиб ва хурофотандешаи ҷараёни салафия аз он шаходат медиҳад, ки дар ояндаи наздик аксарияти ҷавононе, ки вориди ин ҷараёни таҳрибор, тундхӯй ва ситезаҷӯ гаштаанду мегарданд, хатари азиме ба давлату миллати тоҷикон оварда, хиёнати бузургро ба ягон дудилагӣ ба ҷо меоранд ва он ҳам бошад ваҳшонияту даҳшати асримиёнагӣ, адовату носипосӣ ва ғайра аст, ки инкори ақли солим ва дастбӣ аз дастовардҳои илму фан мебошад! Ҳадафҳои ғаразноки давлатҳои абарқудрат, ки ба манфиатҳои милли-давлатии мамлакатҳои дунё расида, ҳалли мушкилоти иҷтимоӣ, баъзан бо фаёл шудани падидаҳои номатлуби иҷтимоӣ- террору тундривӣ, хушунату ҷангҳои хунини қавмию динӣ-мазҳабӣ сурат мегирад, дар фаёл шудани тундривӣ хушунатомез зоҳир мегардад. Афзудан ва густариши ҳисси нобоварӣ, парешонӣ аз зиндагӣ ва ҷаҳолату нодонӣ, надоштани шароити зиндагӣ ва заминаи иҷтимоӣ сабаби асосии ҷалб шудани ҷавонон ба сафи ифротгароён ва террористон мегарданд.

Сабаби дигари ҷалб шудани бархе аз ҷавонони тоҷик ба сафи ДИИШ муҳочирати қорӣ ба Россия ва ба зудӣ қорӣ дуруст наёфтанд, гуруснагии беҳонагӣ, гарибӣ кашидан ва дар назди аҳли оила дар хичолат афтодан низ мебошад. Аз ноилоҷӣ бошад ва ё аз камтаҷрибагӣ зудбӯварӣ беҳонагӣ, тарғибгарони ифротгар тӯда, на фақат қону ҷаллоли худро, балки обрӯю эътибори эътимоди хешону азизонашонро ба хатар ва ба нобудӣ мекашанд. Бештари муҳочирони тоҷик аз қарӣ деҳаҳои дурдасти Тоҷикистон баромаданд, ки онҳо каму беш дониши ноҷузурӣ динӣ доштанд, онҳо якбора дар ҷои бегона ва фазои фарҳанги дигар афтодаанд, ҳакин лаҳзаҳо ҳарфи хуши мазҳабӣ ба гӯшу хушашон садои тоза ва ба қалбу умедхояшон маъвои нав мебахшанд, аз ин рӯ онҳо ба доми табиғатон меафтанд. Нохудогоҳӣ ва носозгорихи ҳаётро бояд боақлона бартараф кард. Мувофиқи ақидаи баъзе таърихшиносон, унвони қавми тоҷикон аз калимаи "тоҷ" шакл гирифтааст, қавми мазкурро дар таърих аз рӯи қулоҳҳои тоҷ бар сарашон мешинохтанд. "Тоҷ бар сар, эй хирадманд, чӣ гуфти? Ки бо ақл хирад мебодад ҷуфт!". Биед, эй ҷавонон - донишҷӯён, ному унвону

тоҷдорӣ қавми тоҷикро зеро ба шуҷа нагузоре! Шумо барои до-нишҳои олий бояд талаш кунед, зеро илм дар ҳама давраи таърихи халқӣ тоҷик хеле гиромӣ буд, ҳаст ва хоҳад монд. Ҷаҳолат - нодонӣ аст ва ҳакин чиз бештар шаҳсонро ба шикаст маҳқум месозад. Камдо-нишӣ ва надоштани ҷаҳонбинии та-шаққулёфта, камсаводӣ - яке аз ва-силаи осони ба доми табиғатонии ДИИШ-у дигар душманон афтодан аст. Яке аз хушиҳои даврони ҷавонӣ ин донишандӯзӣ аст, дар овони ҷавонӣ илм омӯхтан хеле осонтар аст. Дар ҷавонӣ илми нав ба нав омӯхтан худ як лаззату илҳами хосса мебахшад. Ба қавли устод С. Айни:

Биед, эй рафиқон дарс

хонем,

Ба бекорию нодонӣ намонем.

Ба олам ҳар касе бекор

гардад,

Ба чашми аҳли олам хор

гардад.

Шумо ҷавонеду дарҳои дунё барои шумоён боз аст. Бале, баъзан "ҷаҳон саҳт мегардад бо одамо-ни саҳткӯш", аммо сабр гарчи талх аст меваи ширин дорад. Аз гирудори зиндагӣ ҳаросидан қорӣ шомистаи ҷавонӣ нест. Оре, ба гуфти Лоик:

Ҷавонему ҷавонему ҷавонем,

Беҳин меросдорони замонем.

Замин саҳт осмон азбас

баланд аст,

Миёнҷои замину осмонем.

Дар урфият мегӯянд, тақрор - модари дониш аст. Мо, омӯзгорон ба Шумо мегӯем: "Дониш аз хони-шу хирад, аз таҷрибаи ақлу тамиз ташаққу меёбад". Шумо оянда аз даргоҳи донишгоҳ бо маърифат дерини худ ва волидайн азизон меравед. Маърифат чист? Огоҳӣ доштан аст. Огоҳӣ аз худ, огоҳӣ аз оламу одам ва дунёи қору ҳавасҳо. Маърифатҳои фақат дар доштани дипломи мактаби олий нест, маърифатҳои - донишҳои дар мағзи сари Шумо қошуда аз худқардаатон аст, ки бе китоби дафтари ҷавобӣ бисе саволҳои барои хеш дарёфт мекунед. Маърифатнок будан - ҷаҳонбинию фарҳанги воло доштан аст. Умед дорем, ки Шумо ҷавонон, ки ояндаи давлату миллату ҷомеаи имрӯзӣ мо ҳастед, хулосаҳои зарурӣ бароварда, кӯшиши пайвастан ба сафи гурӯҳҳои террористӣ ва ифротгароёна, ки ҳадафи онҳо ба доми даҳшат афкандани ҷавонони ҷоҳил аст, аз сару савдои умри хеш дур мекунед, зеро аз Шумо на фақат мо, балки волидайн азизона-тон бисе умедҳо доранд.

Назира Орифҷонова,
номзади илмҳои фалсафа,
и.в.дотсенти кафедраи
фанҳои гуманитарӣ

2019-2021 - солҳои рушди деҳот, сайёҳӣ ва хунароҳои мардумӣ

ХУНАРОҲОИ МАРДУМӢ

Либос - маҷмуи пӯшишҳои тани инсон буда, онро аз таъсири номаълуми муҳити атроф - сардӣ, нури офтоб, боду борон, аз газидани ҳашарот, дандони ҷанголи ҳайвоноти ваҳшӣ, тир, зарбаи найза ё шамшер, ки душман ҳангоми ҷанг мезананд, маводи захрнок муҳофизат мекунад. Либос инсонро на фақат аз шароити номусоиди табиӣ, ки ба ҷисми ӯ таъсир мерасонад, балки аз таъсири нерӯи бад низ муҳофизат карда, ҳимояи муъҷизасозоро таъмин менамояд.

Мафҳуми либос, пӯшишҳо, пойафзол, каллапӯш ва иловаи он (дастпӯшак, гарданпеч, камарбанд) - ро фаро мегардад. Вазифаи асосии либос муҳофизат ва ҳифзи амалии инсон мебошад. Либоси имрӯза, вобаста аз таъйинот ва истифодабарӣ дар соҳаҳои гуногуни фаёлият ба гурӯҳҳо тақсим мешавад: аз рӯи нишонаҳои ҷинсиату синусоли, аз рӯи тар-

зи дӯхт, мавсимӣ, тибқи таъйинот (маишӣ, варзишӣ, истеҳсоли, формавӣ, намоишӣ ва ғайра).

Амсила (модел) - (аз калимаи лотини MODULUS-андоза, сурат, меъёр) намунаест, ки барои истеҳсоли силсилавии либос, пойафзол, қулоҳҳо, шакл ва намуни ягон хел маснуот хидмат мекунад. Амсиласозии либос-раванди офариниши амсилаи либоси нав ва амсиласоз - мутахассиси созандаи амсилаи либос мебошад.

Дизайн (ороиш) - фаёлияти эҷодии лоиҳавист, ки мақсади он бунёди муҳити мутаносибӣ моддӣ буда, талаботи моддӣ ва маънавии инсонро нисбатан пурра қонеъ месозад. **Дизайнер (ороишгар)** - мутахассисест, ки дар соҳаи дизайн фаёлият намуда, сифати баланди истеъмолӣ ва талаботи маънавии инсонро таъмин менамояд. **Дизайн**, бешӯбҳа, фаёлияти навоҷорона аст, вале фарқи он аз кашфиёт ва ихтироъ дар он аст, ки мақсади муайяни аниқ дорад, ки дар шакли вазифаи лоиҳавӣ сурат мегардад.

Сабк (стиль) - дараҷаи нисбатан умумии тафаккури бадеиест, ки барои инкишофи давраи муайяни он хос мебошад. Сабк аломатҳои шакли зебошиносӣ ашро тавсиф мекунад. Мафҳуми "сабк" бо "басабқоварӣ" (стилизиатсия) алоқаманд аст, ки маънои қорбурди усули бадеӣ ҳангоми эҷоди асарӣ нави санъатро дорад.

Мӯд омили таҳаввулотӣ на фақат кастум, балки ҷомеаи муосир аст. Мӯдро ҳамчун унсури хоси фарҳанги инсонӣ, зебошиносӣ ва завқ дар соҳаи санъат тафсир намудаанд.

Қ. Раҳимова,
омӯзгори кафедраи
забонҳои хориҷӣ

АВВАЛИН МАОРИФПАРВАР ВА ИСЛОҲОТХОҶ

Дар нимаи дуҷуми асри XIX ва ибтидои асри XX, ки давраи таҳавулоту динию маърифатӣ ва тағйирёбии низоми сиёсии мамолики Осиеи Миёна дар умқи воло расида буд, равшанфикр ва маорифпарвар - Аҳмади Донишро метавон аввалин маорифпарвар ва ислоҳотхоҳ донист, ки бар зидди хурофотпарастӣ, шаҳгарой ва ақибмондагии илмию маърифатӣ баромад карда, ҳамзамонҳои худро ба ислоҳот ва ҷаҳиши бузург фаро хондааст. Аҳмади Дониш андешаҳои ислоҳотхоҳии худро дар асараш "Наводирулвақоъ" ва "Меъёрултадоюн" баён кардааст. Ҷаҳиши бузург фаро хондааст. Аҳмади Дониш андешаҳои ислоҳотхоҳии худро дар асараш "Наводирулвақоъ" ва "Меъёрултадоюн" баён кардааст. Ҷаҳиши бузург фаро хондааст. Аҳмади Дониш андешаҳои ислоҳотхоҳии худро дар асараш "Наводирулвақоъ" ва "Меъёрултадоюн" баён кардааст.

Аҳмади Дониш дар асари худ "Меъёрултадоюн", ки бештар андешаҳои динию ӯро фаро гирифтааст, баён намунадаст, ки "илм бе мӯҷобалаи ҷаҳл маълум набояд. Инчунин бояд донист, ки ҳар нафсеро бинобар ҳидояти фитрӣ, ки вадиат (амонат)-и ақлу рӯҳ аст, дар ҷасад воҷиб аст, ки баъд аз он, ки чашм ба ҷаҳони фароҳ боз кунад ва тамйизи неку бад фармояд ва аз бад эҳтироз тавонад намуд ва ба нек иқбол тавонад овард, бояд, ки дар мабада ва маоди худ назари таамуқи балиғ фармояд ва гуяд, ки "ин ки манам маро аз ҷи баровардаанд ва барои ҷи оварда ва ба кучо мебаранд. Бароварда ки аст ва оваранда ки ва баранда қадом?"

Ҷолиби диққат ин аст, ки Аҳмади Дониш масоилеро меҳаҷад баён созад, ки ҳар шахс хоҳу нохоҳ ба ин саволҳо ҷавоб меҷӯяд ва дармеёбад, ки ҷавоб ба ин саволҳо вақти зиёдеро талаб карда, танҳо бо роҳи амалкарди ҳаёти маишӣ метавон наме аз кам ба он ҷавоб пайдо кард. Ва ин дар ҳолат, ки шахс тавонад дар бархӯрдҳои динию маърифатӣ адеби гуногун тавознро гум накарда, таххис ва таҳлили онҳоро оқилона ба роҳ монад.

Аҳмади Дониш фасли дуҷуми китоби худро дар таҳқиқи дини ҳақ меъёри ҷаҳор гуруҳ аз аҳли ислом ва яҳудиёну насронӣён ва аҳли ташайуъ (шиа) бахшидааст. Аҳмади Дониш тадайноро покию назофат дониста, дар маънии он панҷ хислатро хос медонад:

- Таҳорат дар эътиқодиёт аз маърифати зоти Сонеъи олам
- Таҳорат дар касбу пешаҷоти мустаҳса-

на ва парҳез аз рибо ва рибҳи зиёда, ки муфзи ба ҷавру зулм шавад.

- Таҳорати издивоҷ ба никоҳу шухуд ва эълону мулоҳазаи адлу рафтор дар нафақоти ақлу аёл.

- Таҳорати зоҳир ва анҷосу хубс барои ибодати Офаридгор.

- Таҳорати ботин аз ахлоқи разилаи санди бо халқу холиқ.

Агарчи Аҳмади Дониш худ пайрави дини ҳаниф буд, вале ӯ таҳлили тадайноро бо фарогирии хос аз сифатҳои наҷиб ва салоҳомези инсонӣ баён кардааст, ки агар ҳар диндор дар ин доира худро бисозад ӯро аҳсан хоҳад буд. ӯ дар ҷои дигар меғӯяд: "Саодатманд касе, ки дар асари ин миллат равад ва небаҳт он, ки иқтидо бар ин тариат намояд".

Аҳмади Дониш мусобаҳаи аҳли адёнро меорад, ки ҳар кадом дини худро ҳақ шумурда ҳақиқати миллати дигарро муътариф нашумориданд. Дар робита ба ин, ӯ ҳикоятро меорад, ки дар маҷлиси Аврангзеб уламои ҷомеи адён ҷамъ омаданд ва мубоҳаса муҷодала дар дурустии миллати хеш мекарданд ва ҳеҷ кадом ба ҳақиқати миллати дигар муътариф намешуданд. То ки подшоҳ низ дар шубҳа афтод ва тадбири дигаре барои дарёфти дини ҳақ андешид ва аз ҳар миллате се касро интихоб намуда дар хилват пурсуков шуд.

Аввал, се тан аз миллати яҳудро талабиду аз маҳомиду қабҳоҷи ҳар миллате пурсуков шуд. Эшон ба ҳар кадом аз ин адён чанд разоилу қабҳҳо оварда ва яҳудитро бар ҳама тарҷеҳ доданд. Он гоҳ султон гуфт:

Агар яке аз ин гуруҳ бар фасодии дину маърифатӣ худ огоҳӣ ёбад ба кадом дин тадайнун кунад? Эшон гуфтанд: Ба "яҳудият, ки худ соҳиби шариаи ҳақиқати илоҳианд ва абноуллоҳ ва аҳибуллоҳ. Султон гуфт: агар ба ин ҳам тан надиҳанд?"

Эшон гуфтанд: "Дини исломро, лобуд (ноҷор) бояд, ки иқбол кунанд, ки соҳиби номус ва беҳтарин адён аст".

Султон фармон дод то ин ақидаро бинависанд, ки бо ман ҳуҷҷат шавад. Пас яҳудиёно бо эҳсон мураҳхас кард, он гоҳ се тан аз қиссису поли насрониро талабида, аз эшон ин ҷустуҷӯ фармуд.

Эшон гуфтанд: "Баъд аз дин танассук (парастии) росстариини адён ва дурусттарини он миллати байзон ислом аст".

Оngo султон аз уламои аҳли маҷус ва ғайрро ҳар кадом ҷудоғона пурсуков кард, ки ҳар кадом аз онҳо таориф намуданд, ки: "баъд

аз дини мо дини ислом арҷманд аст ва муносибати рифъаташ баланд".

Ба ин монанд метавон хабарнигореро мисол овард, ки рӯзе се тан аз рӯҳониёни олимартабаи аҳли яҳуд, насронӣ ва исломро сари мизе гирд оварда даъвои ҳақиқоният ва шоистваи биҳиштеро, ки ҳар кадоми онҳо доранд, миёнашон гузошт.

Сараввал суҳан ба намоёнҳои яҳуд, ки аз назари таъриҳӣ қадимтаранд, дода мешавад. Рӯҳони яҳуд ҳар тарафе ки нагардад, далели радди ислом ва исботи ҳақиқонияти худро намеёбад, бинобар ин бо узр ва эҳтиром суҳанро ба намоёнҳои насронӣ медиҳад. Поли насронӣ, ки нуҷсон ва ноҷурии дини худ ва ҳақиқонияти дини исломро медонист, суҳанро ба намоёнҳои дини ислом медиҳад. Рӯҳони ислом бо ду далел исбот кардан хост, ки аввал ин, ки агар Шумо аҳли яҳуд даъво кунед, ки дин ҳақ аст, пас мо низ ҳақ ҳастем, зеро пайғамбаратон Мусо ва китобатон "Таврот"-ро аз эътиқодоти дини худ мешуморем ва шуморо низ эй аҳли насоро пайғамбаратон Исо ва китобатон Инҷил"-ро мо қабул дорем, вале бо ин далел мо шуморо ноҳақ мешуморем, ки Шумо аҳли яҳуд ва насоро пайғамбарии мо Мухаммад (с) ва китоби муқаддаси он "Қуръон"-ро инкор кардаед.

Ҷои дигар Аҳмади Дониш ёд мекунад, ки рӯзе дар Ҷурҷонияи Хоразм яке аз уламои муслим бо насронӣ мулоқот намуда, бо ҳамдигар мулоқиву мусоҳиб шуданд. Муслим савол кард, ки чӣ чиз туро ба нубуввати Исо (а) муътариф гардонид? Ва ҳол он ки ту худ Исоро надида ва даъвои нубуввату рисолат аз ӯ нашундаӣ?

Насронӣ гуфт: "аҳбори ҷамоаи касира, ки тавотури кизб бар онҳо маҳол аст, бо ман расида. Он гоҳ муслим эътирозот оварда, бо тавотур муъҷизот оварда, нақз расонид". Насронӣ қодир ба ҷавоб нашуд ва мабхуту му-

таҳайир бимонд. Он гоҳ муслим эрод кард, ки кадом далоил туро бар он кор рисолати Мухаммад (с) мамнӯъ мегардонад, дар ҳоле ки замони Мухаммад (с) аз замони Исо (а) ақраб бо туст. Насронӣ мунқатеъ ва хомӯш шуд ва он гоҳ мусалмон шуд.

Муносибати аҳли ислом бо насоро бо далелҳои ақлино нақлӣ, ки баёнгири мусоҳибаи одилона ва оқилона ба ҳисоб меорад, дар асарҳои Аҳмади Дониш бисёр хуб акс ёфтаанд. Ин як тарзи муносибати одилонаи иҷтимоие мебошад, ки метавон онро дар ҳар давру замон пайёда кард, зеро ин тарзи муносибат таассубро аз миён дур карда, рафоқату ҳамзистиро миёни ҷомеи адён пайёда мегардонад. Ва дар ин ҳолат душманони сиёсии хориҷӣ наметавонанд миёни диниён ва ҷараёнҳои динӣ муборизаҳои хунинро тарҳрезӣ кунанд. Оқил ҳамон касест, ки ба ҳақ гаравад ва дар ҳар ҳолате ҷонибдор ва эҳёкунандаи ҳақ бошад.

Аҳмади Дониш дар ҷои дигар доир ба ақлгарой мисол меорад. Ҷамоае гуянд: "тақлиф ҷои аст аз барои иҷрои он ақл басанда бувад, ки хусну қубҳи чизҳоро дармеёбад ва аз қабҳи иҷтиноб менамояд ва ба мустаҳсана иқбол мефармояд ва аз он чи муштабех шавад, таваққуфу эҳтирози лозим мешуморад, пас ирсоли русул бефоида бошад" гӯем дарёфти ақл ҳама умури мустаҳсана ва мустақимаро ба тариқи яқин ба офоқу анфус мамнӯъ аст, зеро ки ақл ончи дарёбад, хусни нази худро таақул кунад, баду нек нази дигаронро, ҷунонки хусни Лайлӣ ба Маҷнун меоданад ва ё пир шаробро меҳаҷад, на нону таомро ва он чи муҳолифи майлу миҷоз бувад, рад менамояд. Аммо дар ҳақиқат надонад, ки мувофиқ кадому муҳолиф ҷӣ. Ва ончи мувофиқ андешида муҳолифи миҷози ӯ бувад аст, ва он чи муҳолиф ақида карда мувофиқи таъби ӯ бувад. Пас гузир набувад ӯро аз ҳақиме, ки бишиносанд, ба таълими ӯ нофеъ ва зорро муҳолифу мувофиқи миҷозро.

Меҳоҳам ин ҷо баён кунам, ки устод Аҳмади Дониш бисёр масъалаи муҳимро мавриди баррасӣ қарор додааст, ки аксари аҳли дин баъзан меҳаҷанд қонуниятҳои диниро дар тарозуи ақли худ қарнашда пасон ба он эътиқоду боварӣ кунанд. Дар ҳоле ки мутафаккирони пешин чун Арасту гуфта ки "маърифати Худо хориҷ аз қудрати фикрии башарист" ва ё Алий ибни Абуталиб гуфт: "агар дин бо ақл мешуд, ман меғуфтам дар тағи поятон маҳс кашед". Ин маънои онро надорад, ки дин аз доираи ақлу илм хориҷ аст, зеро донишманди маъруфи олмонӣ Эйнштейн меғӯяд: "Дин бе илм нобиноист, илм бе дин зараровар аст".

Изатулло Гирдаков,
ассистенти кафедраи фанҳои
гуманитарии ДТТ

ДУХТАРЕ АЗ ШАҲРИ КИТОБ

Баҳори имсола аргувонҳои сабзи анбарафшон дошт. Таровату зебогии он бӯи хушero ба машом мерасонд.

Дар баробари зебогии баҳори сабзпӯшу гулпӯш хабарҳои хушу фараҳбахш аз Бишкеки Қирғизистон мерасид, ки роҳатбахш буд.

Он ҷо, тоҷикони Қирғизистон паи рушди забону фарҳанги халқи тоҷик қору пайкор намуда, дар "Маркази фарҳангии тоҷикон"-и ин кишвар гирди ҳам омада ва барои боз ҳам баланд бардоштани обрӯи тоҷикон қадамҳои устувор ва маҳкам мегузоранд.

Миёни онҳо зан - хоҳаре ҳаст, ки пайкор барои шинохти аслии миллат мекунад. ӯ Шоиस्ताбону аст. Шоиस्ताбону, ки бо ном муносиб асту тавонистааст, ки дар атрофи худ ҷаҳонҳои шоиस्ताҳои дигарро ҷамъ намуда, дар кишвари бегона обрӯ ва нуфузи тоҷиконро он қадар боло бубарад, ки кори чандин даҳсолаҳо аст.

Шоиस्ताи Равшан зодаи ноҳияи Китоби Ҷумҳурии Ўзбекистон мебошад. Эшон дар хонаводаи зиёӣ ба дунё омада, аз овони тифлиш ба шеър адабиёт дилбастагии беандоза дошт. Волидайн азиз барои духтари худ тамоми шароитро муҳайё сохта буданд. Орзу доштанд, ки духтарашон бо болу пари худ парвоз намуда, яке аз маъруфттарин ва донишмандтарини дунё гардад.

Шоиस्ता орзуҳои падару модарро дар нимароҳ намонд. Аз рӯзи шинохти худ заҳматҳои зиёде кашида, қорвони ақлу заковатро дар боғҷомаи худ ҷамъ намуда, зарра-зарра меафшонд, то аз ҷаҳмаҳои зодашуда дигарон низ комёб гарданд. Аслан бедорхобҳои ӯ, танҳо барои худ набуд, балки барои дигарон, барои шинохти ҳаммиллатҳои худ буд ва ба ин васила башардӯстии худро дар ҷомеи гулдӯзии тоҷикона ҳада ба аҳли башар менамуд.

Шоиस्ताи Равшан муллифи 50 асари бадеӣ ва илмӣ мебошад. ӯ мутахассиси соҳаи илми фалсафа, равоншиносӣ, зебошиносӣ, ахлоқ ва фарҳанг буда, замоне дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ба ҳайси омӯзгор фаъолият кардааст.

Навиштаҳои содаҷа раван ва ба ҳар як хонанда фаҳмо мебошанд. Ҳар касе, ки китобҳои Шоиस्ताи Равшан: "Мухраҳои андеша", "Оғозе, ки анҷом надорад", "Меваи маърифат", "Парвози рӯҳ", "Ҳамдилон", "Донадона марворид", "Қохи бегазанд", инчунин "Баъзи ишқу хусни ёр"-ро мутолиа менамояд, бешак, бебаҳра нахоҳад монд ва асарҳои ташнашкан мебошанд.

Аз мутолиаи китобҳои Шоиस्ताи Равшан махсусан китобҳои "Дона-дона марворид", "Қохи бегазанд", "Баъзи ишқу хусни ёр" симои муаллиф ба ҷуз нависандагӣ боз ҳамчун омӯзгори меҳробону ғамҳор, соҳиби маърифати баланд ва таҷрибаи пурғановати зиндагӣ намудор мегардад. Хоксорию фурӯтанӣ ӯро гуфта намешавад, ки ибратбахш нест.

Шоиस्ता солҳои дурударозе дар кишвари наздик ба мо Қирғизистони ҳамсоя қор ва зиндагӣ мекунад. Зиндагии пурғановате дораду аз он розӣ аст, ба он хотир, ки соатҳои дақиқаҳои умраш барабас намераванд ва дар самти боз ҳам хубтар шиносондани миллати тоҷик қорҳои назаррасеро ба сомон мерасонад. Шоиस्ताи Равшан китоби дастаҷамъона аз ашъори шоирон ва нависандагони тоҷик ва дигар халқиятҳои дигар се маҷмуа бо номи "Мазайка" гирд оварда, бо ин қор худро дар таърих мондагор намуда, арзандатарин дастаҷамъу тару тозаро махсусан ба тоҷикистонӣён ҳада намуд.

Шоистаро бо таронаҳои зебоаш аз солҳои пеш мешинохтам ва дар навиштаҳои аз офаридаҳои ӯ истифода мебардам. Хушбахтона, ӯро рӯзи 20.05.2019 дар ёдбуд ва зодрӯзи шоир Лоиқ Шералӣ дар мазори Лучоб дидам. Зуд шинохтамаш. Шоиस्ताбону, ки маро наметинохт бо як самимият ва хоксорию ба худ хосаш, ба назди мане, ки нав бародарамро гум карда будаму дар либоси азодорӣ будам, омад. Аз ман хоҳиш кард, ки маро аккосӣ намояд. Ман аз ӯ пурсидам, ки Шумо Шоиस्ताбону нестед? ӯ Пасухам дод, ки бале. Хеле хурсанд шуд, ки ман яке аз ҳаводоронаш мебошам. Маро ба рӯнамои китоби Мазайка-3 даъват кард. Як рӯз пеш аз рӯнамоӣ боз занг зада хотиррасонам кард, ки ҳамроҳи донишҷӯёнотон ташриф намоед.

Дар китобхонаи бачагонаи ба номи М. Миршакар рӯзи муарифии китоб нухбағони адаб, илм, донишҷӯён ва аҳли заҳмат иштирок доштанд. Маҳфилро шоири ҷавони боистеъдоди тоҷик Бузургмеҳри Баҳодур хусни оғоз бахшид. Дар бораи шоир, нависанда, файласуф, фарҳангшинос Шоиस्ताи Равшан бисёр бомуҳаббат суҳбат намуд. Баъдан Абдулҳамид Самадов, Кароматулло Мирзоев, Баҳриниссо, Ҳадиса, Шоираи Раҳимҷон, Ҷура Ҳошим ва дигарон суҳанронӣ намуда, ба ин духтари тоҷики зодаи водии Қашқадарё арзу сипос намуданд,

ки заҳмати зиёде кашида, муаррифгари осори бегазанди шоирону нависандагони тоҷик буда, хастанопазирона ин кори худро дар мулки бегона идома медиҳад.

Дар он ҷо хушхабарӣ дигаре моро интизор буд. Эълон карданд, ки рӯзҳои наздик муаррифии китоби дигари Шоиस्ता "Баъзи ишқу хусни ёр" баргузор мегардад. Мани муштоқи каломии бодаи ду се рӯзи муаррифии "Мазайка" дар Фейсбук хондам, ки рӯзи 1.06.2019 дар китобхонаи А. Лоҳутӣ бо ибтикори директори китобхона Абдуқодири Талаб рӯнамоии китоби мунодӣ ва пули ду кишвар - Шоиस्ता, баргузор мегардад. Дар маҳфил қормандони китобхона, мунаққидон, шоирон, нависандагон, ҳофизон ва муҳлисони Шоиस्ताи азиз ширкат варзида, аз он бардошти хубе намуданд.

Сарояндаҳо бо сурудҳои қашанги худ китобхонаро пуртароват намуданд. Махсусан овози марғуладори Моҳрухсор, ки дӯсти наздики Шоиस्ता аст, бо сурудҳои "Аз дараи Камаров", "Гул ба ҷӯи об вақтеки хуморӣ мешавад", "Лолаҳо", "Ҷони ман хуш омадӣ" танинандоз гардида, ҳамаро ба хотироти давраи ҷавонӣ баргардонду ҷавонҳоро ҷавонтар кард.

Сухани ҳақро худӣ Шоиस्ता дар фарҷом гуфт: "Ба падару модарам раҳмат меғӯям, ки маро ба дунё овардаанд".

Эй кош, ҳар кадоми мо ин суҳанҳоро бо ифтихор метавонистем, ки бигӯем.

Магар мешавад бо чунин инсон, ки чакидаҳояш чунин тароват доранду ба машом бӯи зиндагиро меафзолянд, фаҳр насозем?

"Парандагони муҳаббат болои сари ошиқон чарх мезананд ва онҳоро гӯшрас мекунанд, ки ишқ қори осон нест. Бояд болу пари қаъми умед пайдо кард, то дар осмони озодии орзу парвози баланд бикунӣ".

"Мақони дил чаманистони ишқ аст. Камолоти рӯҳ тақвияти тавонӣ аст. Рушди ақл андешаи ҷовидони зистан дар ин масон ва тавассути нерӯи истеъдод таъмин намудани саодати худу дигарон аст".

"Тамоми хароботи олам аз беишқии дил асту бас! Битавонем қошонаи дил ба эҳсоси ишқ пур созем, то имкони зист дар рӯи Замин имконпазир гардад".

Мамлакат Ҷайчиева,
қорманди шубҳаи масоили иҷтимоӣ

ФРАНКИ ДЮМА

Аз рӯи шартномае, ки миёни нависанда Александр Дюма ва директори театри варьетеи Париж баста шуда буд, дувумин мебоист ҳар боре, ки пйеса 60000 франк фоида оварад, ба муаллиф, ғайр аз ҳаққи қалам, иловатан ҳазор франк маблағ диҳад.

Як вақт Дюма назди директор омада, ҳаққи худро талаб карданӣ мешавад, вале директор бо далели он, ки асар танҳо 59997 франк фоида овардааст аз додани музди иловагӣ саркашӣ мекунад.

Дюма хомӯшона бадар меравад ва баъди фурсате баргашта, билети навакак харидаашро ба директор дароз карда меғӯяд:

- Барои билет ман 5 франк додам. Акнун, ки даромади пйеса 60002 франк шуд, фикр мекунам, шумо талаботи шартномаро иҷро карда, лутфан 1000 франки маро медиҳед.

*Аз русӣ тарҷумаи
Фараҳзоди Қурбоналӣ*

ҲАФТГОНАИ СЕҲРНОК

Қабристонҳои шаҳри Норвуд Британияи Кабир яке аз меъморӣҳои азими даврони виқторианӣ маҳсуб ёфта, ба рӯйхати муъҷизаҳои зеризамини шомил аст. Он бо номи "Ҳафтгонаи сеҳрнок" машҳур мебошад.

Қабристонҳои Норвуд дар зери бешазори қадимае ҷой гирифтааст, ки баъзе аз дарахтони он аз асрҳои XVI-XVII сарсабзанд. Ин қисмати зеризамини шаҳр соли 1937 ду бора равшан гардида, дарҳои хешро ба рӯйи сайёҳон боз намуд. Дар Норвудӣ гарбӣ зиёда аз 200 арбоби намоёни кишвар, ки дар китоби "луғати миллии биографи" дар бораашон маълумот дода шудааст, дафн гардидаанд. Дар ин макон шохӯриҳои табиат ва хунари дасти инсон дар якҷоягӣ муҳити афсонавиро ба вуҷуд овардаанд, ки ҳар бинандаро ба ҳайрат меорад.

Таҳияи Гулнисои Саъдоншо

МУАЛЛИФОНИ ПАСИПАРДАГӢ

Соли 1913 дар нигористони Третьякови Россия ҳодисаи ғайриҷашмдоште рух дод. Ҷавони рӯҳан бемор Ҳангоми тамошои намоиши рассон мусаввараи "Иван Грозний ва писараш Иван"-ро, ки ба қалами И. Репин тааллуқ дорад, бо корд пора кард.

Репин ноилоҷ барои барқарор кардани тасвир ба Москва омада, сари қахрамонро аз нав офарид.

Аммо ин бор тасвир чун нусхаи асл хуб набаромад. Инро дида, рассонони номи вақт Игор Грабер ва Дмитрий Богословский дар зарфи ним сол расмро аз нав ороиш дода, барқарор карданд. То охири умр ҳатто худ Репин пай набурд, ки ин расми кашиди ӯ нест. Ҳамин тавр, расми оламгирӣ рассонии шинохта 2 муаллифи пасипардагӣ ҳам дорад.

Таҳияи Меҳрангез Қодирова

Асрори табиат ЯХКҶҲИ АЛОБУЛО

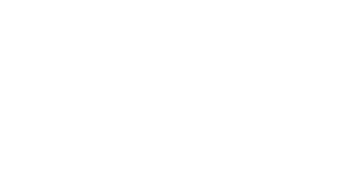
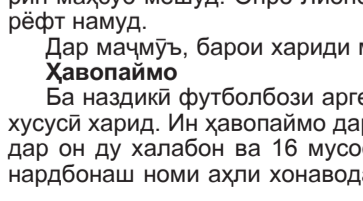
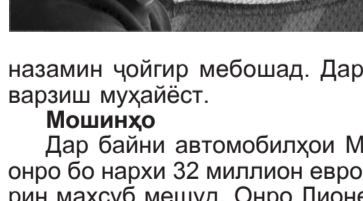
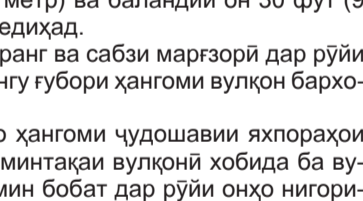
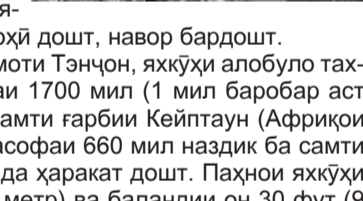
Онро бори нахуст муҳаққиқони ба омӯзиши сохти географии қитъаи Антарктида машғулбуда мушоҳида намуданд. Яхкӯҳ (айсберг)-и алобулоро Ойвинд Тэнҷони норвегӣ, ки ҳайати экспедицияро дар қитъаи ҳамроҳӣ дошт, навор бардошт.

Бино ба маълумоти Тэнҷон, яхкӯҳи алобуло тахминан дар масофаи 1700 мил (1 мил баробар аст ба 1855 метр) аз самти ғарбии Кейптаун (Африқои Ҷанубӣ) ва дар масофаи 660 мил наздик ба самти шимолӣ Антарктида ҳаракат дошт. Паҳнои яхкӯҳи раво 150 фут (45 метр) ва баландии он 30 фут (9 метр)-ро ташкил медиҳад.

Раҳҳои хокистаранг ва сабзи марғзорӣ дар рӯйи яхкӯҳ бар асари чангу ғубори Ҳангоми вулқон бархоста нишастаанд.

Ин гуна яхкӯҳҳо Ҳангоми ҷудошавии яхпораҳои чун каллапӯш дар минтақаи вулқонӣ хобида ба вуҷуд меоянд. Аз Ҳамин бобат дар рӯйи онҳо нигорӣҳои аҷиб пайдо мешаванд. Вобаста ба ҳодисаҳои табиӣ-боду тарқишҳо он ранги худро иваз месозад.

Таҳияи Иронбӯи Мӯсозода

Дарёҳои дарозтарини олам

ЛЕНА

Лена бузургтарин дарёи Сибири Шарқӣ ба ҳисоб рафта, дарозии он бо шохобаш Витим 5100 километрро ташкил медиҳад. Соҳилҳои он пурра аз худ карда нашудаанд ва шаҳри ка-

лонтарини, ки дар ҳавзаи Лена ҷойгир аст, Ёкутистон мебошад. Дар дарё ягон обанбор насостанд ва яке аз мавзёҳои шуморида мешавад, ки дасти одами кам расидааст.

Иқлими ҳавзаи дарёи Лена бисёр сард буда, дар фасли зимистон қисми зиёди он ях мебандад. Мавсими обшавии яхҳо аз нимаи дууми моҳи апрел сар шуда, то моҳи июн идома меёбад. Бояд қайд кард, ки дарёи Лена яке аз зеботаринҳо дар олам ба шумор меравад ва бо табиати нотакрору соҳилҳои дастнорасаш касро мафтун мекунад.

Таҳияи Комрон Сафар

АФРОДИ КАМБИЗОАТЕ, КИ САРВАТМАНД ШУДААҶД

Саҳом Кен Лангон

Дорой: 2, 8 миллиард доллари ИМА

Ҷиҳати пардохт барои омӯзиш дар Донишгоҳи Бакнелл Иёлоти Пенсилванияи ИМА, Кент дар якҷанд ҷо кор мекард. Волидонаш бошад, хонаашонро ба гарав гузоштанд. Соли 1968 Лангон дар омодагии ширкати НР барои баромадан ба биржа ширкат намуд. Пас аз гузашти ду сол, ӯ шабакаи мағозаҳои лавозимот барои хона "Home Depot"-ро, ки соли 1981 ба биржа баромада буд, роҳандозӣ кард. Имрӯз Лангон машғули сармоягузори ба лоиҳаҳо дар гушаҳои гуногуни дунё мебошад.

Таҳияи Сайфулло Ашуров

ПУЛИ МУАЛЛАҶИ ЛАНГКАВИ

Ин пули дилфиреб дар Малайзия бунёд ёфтааст. Вақте кас озими он мешавад, табиати ҳайратангез, бешаҳои тропикӣ, кӯҳҳои боҳашамат ва талотуми баҳр ӯро мафтун месозад.

Пул бо дарозии 125 метр дар баландии 710 метр ҷой гирифта, пайвандгари ду қуллаи кӯҳи Гунунг мебошад. Он бо ҳашт банди ғавси пӯлодӣ мустақкам шудааст.

Пайроҳаҳои печ дар печи кӯҳи касро нӯг- нӯги дарахтон то осмон мебаранд. Лекин то расидан ба ин манзара шуморо мебояд ба "роҳи осмонӣ" бароед. То расидан ба майдони тамошобоб ду роҳи танобиро тай мекунед, ки ҳар яке завқу фараҳи алоҳида дорад. Зеро дар уфуқ кӯҳҳоро мебинед.

Таҳияи Сафаргул Алимова

Ў ЯК ФАРИШТА АСТ

Хатмардаи Донишгоҳи Оксфорд Фаришта Каримро ин ҳолат ба ташвиш оварда буд, ки бештари кӯдакони кишвараш ба китоб дастрасӣ надоранд. Вале чун дигарон бетараф наистода, тасмим гирифт, ки дар маърифатнокии онҳо каме ҳам бошад, саҳм бигирад.

Дере нагузашта дар кӯчаҳои Кобул автобуси ғайриодие ба ҳаракат даромад. Китобхонаи сайёри дар автобус ҷойгирнамудаи Фаришта ба бачаҳо Ҳангоми сафар имкони хондани китоб, бо адабиёти навин ошноӣ ва дастрасӣ пайдо кардану асарҳои хондашонро муҳокима намуданро фароҳам овардааст.

Бачаҳоро ғояи мазкур хуш омад ва онро ба хубӣ истиқбол намуданд. Ҳар рӯз зиёда аз 300 кӯдак дар шаҳри Кобул ва деҳоти атрофи он вориди ин олами зебо гардида, маънавиёти худро ғани мегардонанд.

Тули як соли фаъолияташ китобхонаи сайёр ба бештар аз 100 ҳазор хонанда хизмат расондааст.

Таҳияи Илмия Мазарова

Факти ҳайратангез

ДУ ДАНДОН ВА ДУ ХАНДАИ БАХТ

Австралий-Элен Бейли ду дандони курсиашро Ҳангоми тановули биг-маг дар тарабхонаи "Макдоналдс" шаҳри Сиднейи ИМА шикаст. Ӯ тарабхонаро ба суд дод ва баъди ин амалаш бахт ба рӯйаш ду маротиба хандид, суд ҷуброни зарари дандонашро 10000 доллар муқаррар кард, дар назди дандонпизишк бошад, бо завҷаи ояндааш шинос шуд.

Қурбон Мадалиев, тарҷума аз русӣ

РАЪДУ БАҶҚ Қиссае, ки водор ба ан- деша мекунад

Борони шадид борида Ҳамаи кӯдакони сӯйи хона давиданд. Аммо духтари хурдии хонаводае наомад. Модар хавотир шуда, ба кофтуков баромад. Ҳар дафъае, ки раъд баландтар ғуриш мекард, модар аз духтараки пайи бозӣ рафтааш Ҳамон қадар хавотир мешуд. Ниҳоят духтарашро ёфт, вале ба чашмони худ бовар намекард. Духтарак зери борон аз шодӣ ҳар сӯ медавид, мерақсиду хурсандӣ мекард. Ҳар дафъае, ки тундар рӯшан мешуд, духтарак рӯйашро боло мекарду механдид. Модар ҳайрон шуда пурсид:

- Ту чӣ кор мекунӣ? Аз раъду барқ наметарсӣ?

Духтарак хандида посух дод:

- Аз чӣ тарсам, модар? Бубин ман мерақсаму хурсандӣ мекунам ва ғӯё осмон маро сурат мегирад. Мо агар аз табиат розӣ бошемӯ бо ӯ баробар зиндагӣ кунем, ӯ низ ба шодии мо шарик мешавад.

Модар чизе нагуфт ва духтарашро ба оғӯш гирифт. Ин лаҳза оташи раъду барқ рӯи онҳоро дигарбора рӯшан кард.

Таҳияи Гулистон Маелоназарова

ЛИОНЕЛ МЕССИ

ВАРЗИШ САРВАТ АСТ

Ин шахсият, ки яке аз маъруфтарин футболбози замони муосир маҳсуб меёбад, ашӯи гаронбаҳоро ниҳоят дӯст медорад. Тасмим гирифтм бархе аз доройҳои ӯро манзури Шумо хонандаи азиз гардонем.

Амволи ғайри манқул

Лионел Месси дар шаҳри Барселона хонаи бузургу пурдабдаба дорад. Вай дар ноҳияи бонифузу шукӯҳмандтарини Белламар воқеъ аст. Футболбоз онро соли 2009, тақрибан, бо харҷи 6 миллион евро харидааст. Хона рӯ ба сӯи кӯҳҳои Гарраф ва дар соҳили баҳри Миё-

назамин ҷойгир мебошад. Дар он Ҳама шароит барои истироҳати хонвода ва тамрини кӯдакони ба варзиш муҳайёст.

Мошинҳо

Дар байни автомобилҳои Месси Ferrari 335 Spident Scaglietti соли истеҳсоллаш 1957 низ ҳаст, ки онро бо нархи 32 миллион евро харидааст. Ҳамон замон, яъне соли 2016, ин мошин дар дунё гаронтарин маҳсуб мешуд. Онро Лионел Месси дар музоьядае, ки Криштиану Роналду низ довталаб буд, дарёфт намуд.

Ҳавопаймо

Ба наздикӣ футболбози аргентинӣ бо қиммати наздик ба 15 миллион евро ҳавопаймои олиҷаноби хусусӣ харид. Ин ҳавопаймо дар Аргентина сохта шудааст ва ғайр аз ошхонаву дигар шароити маишӣ дар он ду халабон ва 16 мусофир низ ҷой мегирад. Яке аз хусусиятҳои он ин аст, ки дар зинаҳои нардбонаш номи аҳли хонаводаи Месси навишта шудааст.

Таҳияи Раҷабалӣ Исмаилов

ДАРАҶАИ ИЛМӢ МУБОРАК, ОМУӢЗГОРОНИ АЗИЗ!

Раёсат, ҳайати омуӢзгорону кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон муаллими калони кафедраи фанҳои гуманитарии рисолаи номзадӣ Карамалишо Карамалишоевро барои Ҳимояи рисолаи номзадӣ дар мавзӯи "Вклад академика Б.И. Искандарова в изучении социально-экономической и общественно-политической жизни таджикского народа в XIX и начале XX вв" ҷиҳати дарёфти да-

раҷаи илмии номзади илмҳои таърих ва муаллими калони кафедраи маркетинги соҳавӣ ва байналмилалӣ Холиқов Музаффар Фафуровичро барои дифои бомуваффақияти рисолаи номзадӣ дар мавзӯи "Организация производства и реализации конкурентоспособной продукции пчеловодства в условиях рыночной экономики Таджикистана" ҷиҳати дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ таъриху таҳияи гӯфта, ба онҳо дар ҷодаи фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ ва омуӢзгоронашон комёбиҳои нав ба навро орзуманданд.

МОЛИКИ РАҲИ КӢР

Деҳаи Кӯчаи Пойӣ, дар подомани кӯҳи Хӯҷаи Нур, дар тарафи офтоббаро воқеъ аст. Дар ин рустои хушманзар бисту панҷ буна сукунат дошанд. Ба назар аз дигар рустоҳои кӯҳистон қариб фарқ намекард: хонаҳои гили, деворҳои шигӣ бо дарахтони туту бодом, чормағзу ангурҳои шахдбор. Вале дар солҳои мудҳиши ҷанг якбора вирои забонҳо гашт. Охир, аз ҳаминам як деҳаи хурдак чилу панҷ ҷавони пурдилу таҳамтан бар зидди фашистони гитлерӣ бархоставу ҷангиданду пас аз зафар танҳо як тан ҷон ба саломат бурда, ба деҳа омад.

Аз ҳама каси кулфатдида холаи Сабо ҳисоб меёфт. Аз се писари ба ҷабҳа гуселондаш - Сафо, Сафват ва Сармад яке ҳам барнагашта, дар қорзор бедарак шуданд. Модар аз ғаму ғуссаи ҷигарбандонаш ақлу ҳушро аз даст дода, чор фасли сол болои дунгии (теппачаи) пушти хонааш аз сапедадам то дами шом, дида аз роҳи мошингарди маркази Ҷамоати деҳоти Сарбанд намеканд.

Аз дуриҳо бо падида омадани суробе, бо овози хаставу ларзон нидо дармедод: "Сафочонам меояд, банди ҷонам меояд. Э,

Нейе, Сафватҷон будаст, нури дидагони оҷа. Мисле, ки Сармадҷон ворӣ раҳ мегардад. Оҳ, шери нари оҷае, дар қаду бастотон оҷат мемрае. Шертана бин, бачаҳои хору зоруме, эҳ ялони оҷа. Бачара бин, аз дидаҳош нур мереза... Нейе, э, хок бар саруме, дигар кас будааст...".

Бо ба пушти кӯҳи Сирзор кӯч бастанӣ офтоби оламоро хола шолчаи рағзагии нимдошти зерӣ пояшро қорқад зерӣ каш гирифта, оҳиста - оҳиста сӯйи ҳавлиаш раҳақӣ мешуд.

Ба ҳуҷраи хоб ворид шудан замон, хола се ҷойи хоб мепартофт. Се кӯрпачаи карбосӣ, се тагсарӣ ва се кӯрпаи қуроғӣ. Кампир ҳар шом се ҷойгаҳоб мепартофту интизори он буд ки шербачаҳои хола ҳозир даромада меоянду дар бараш меҳуспанд. Худ поёни ҷойгаҳе, сар болои кӯрпа, гунча мезад. Ҷомаҳаке сари китф, ба худ меғуфт: "То омадани шербачаҳо даме биосоям, баъд меҳезам". Ва субҳ бо рахтҳои хоҳро гунмедошту болои сандуқи ҷӯбӣ тал мезад.

Рӯзҳо, ҳафтаҳо моҳову солҳо пайи ҳам сипарӣ мегаштанд, аммо холаи Сабо ҳамоно болои дунгии фарози хонааш, зерӣ тути балхии солдида, то кӯки

ҲИКОЯИ ВОҚЕӢ

чашмон қандан, омадани ялонашро интизорӣ мекашид.

Ҳоло аз ду дидаи бино маҳрум, қоматаш дол гашт, аммо мардум ҳамоно моми бузургро болои ҳамон теппа, ҷойи муқаррарӣ, медиданд. Кампир ҳар як сангу сангчил, дарахту буттаҳои сари роҳ, пастиву баландӣ, ҳар ваҷаби пайроҳаашро ба дил дошт: онро кайҳо боз андоза гирифта. Бо ҳамон раҳи кӯр субҳ рӯ ба фароз ва шом ба шеб мегашт. Гуё, ки молики он бошад.

Аввали солҳои ҳафтодум. Аз галабаи халқӣ шӯравӣ дар Ҷанги Бузурги Ватании солҳои 1941-1945 зиёда аз 25 сол сипарӣ шуда бошад ҳам, кампир ҳанӯз ҳам посгоҳашро ҳолӣ намеомонд.

Шомгаҳе ба садои духтарчаи ҳамсоя Ситораи мактабон, ки ҳар шом барои хола ғизо меовард, овозе ба гӯш нарасид. Духтарак бори чандум садо дод:

-Мома, момаҷон, хӯрокдон овардам...

Ситора мулоим ба ҳуҷра ворид шуд. Дид, ки кампир ҷомаи нимдошти писараш болои китф, поёни се ҷойҳои ба тартиб густурда, сар болои кӯрпаи қорқад, лабҳо моили табассум, пайи ҷигаргӯшаҳои ба хоби абад рафта.

Умарӣ Шерхон

Бо мақсади тарғибу ташвиқи шоҳмот миёни тамоми кишори Ҷумҳурии кишвар ва дар сатҳи баланд баргузор намудани озмуни шоҳмот барои дарёфти "Ҷоми Пешвои миллат оид ба шоҳмот" аз 10-уми июн то 1-уми июли соли равон марҳилаи интихобии 1-уми мусобиқаи мазкур миёни омуӢзгорон ва кормандону донишҷӯён гузаронида мешавад. Аз ҷумла рӯзи 18-уми июн дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон мусобиқаи шоҳмотбозон баргузор гардид, ки голибони он ба таври зайл муайян карда шуда, ҳуқуқи ширкат дар даври навбатӣ (ноҳиявӣ)-ро пайдо намуданд: омуӢзгорон Султонбекова Моҳира, Нурова Шаҳрбону, Мирзоева Фарзона, донишҷӯён Раҷабов Лоик, Мир-

Барои дарёфти "Ҷоми Пешвои миллат оид ба шоҳмот"

Роҳат ба даври навбатӣ

зоев Муҳаммадалӣ ва хонандагони литсейи инноватсионии "Душанбе" Латифов Барзу, Ма-

ликов Билол, Ромиши Дилшод.

Р. Масъуд

ДАСТОВАРДҶОИ ВАРЗИШГАРОНИ ЛИТСЕЙ

Саломатӣ маҷмӯи сифатҳои ҷисмонӣ ва маънавии одам аст, ки асоси умри ӯро ташкил мекунад. Барҳақ аст, мақоли халқ "Пул гум кардӣ ҳеҷ гап не, вақтро бой додӣ - бисёр талаф додӣ, саломатиро гум кардӣ - ҳама чизро гум кардӣ". Аз ин ҷо суоле ба миён меояд, ки оё мо ҳама вақт ба саломатии худ эҳтиёткорона рафтор мекунем? Баҳри мустаҳкам намудани он чораҳои зарурӣ меандешем? Ва дигару дигар.

Ногӯфта намонад, ки яке аз омилҳои сиҳати бадан ин машғул шудан ба варзиш аст. Машғул шудан ба варзиш барои мустаҳкам кардани саломатӣ, барои аз худ намудани малякаи ҳаётан муҳими ҳаракат, ба даст овардани қобилияти баланди фаъолият дар ҳаёт мусоидат менамояд. Он барои омода намудани одам ба меҳнати пурсамар аҳамияти калон дорад. Дар ин ҳол ғайр аз сифатҳои ҷисмонӣ (ҷолоқӣ, тобо-

варӣ) боз сифатҳои муҳими рӯҳӣ (суботкорӣ, ирода, мақсаднокӣ, қатъият, худдорӣ) инкишоф меёбад.

Қайд кардан ҷойиз аст, ки дар литсейи инноватсионии "Душанбе" низ ба тарбияи ҷисмонии шогирдон диққати ҷиддӣ дода мешавад. Дар литсей таҳти роҳбарии ҷонишини директор оид ба қорҳои тарбиявӣ Дилором Ғоибова маҳфилҳои "Шоҳмотбозони ҷавон", Маҳфили варзиш (якҷаҳарбаи шарқӣ - Aikido) амал мекунанд. Хонандагони литсей дар ин маҳфилҳо иштироки фаъолони менамоянд. Ҷамҷунин, шогирдони литсей дар як қатор варзишгоҳҳои ҷумҳурӣ ба обу тоби бадан машғул буда, дар чандин чемпионатҳо доир ба намудҳои гуногуни варзиш, ҷӣ дохили кишвар ва ҷӣ берун аз он фаъолони иштирок намуда, сазовори ҷойҳои намоён ва номбардори миллату ватани хеш гардидаанд. Дастовардҳои шогирдон дар дохили кишвар хеле назарра-

санд. Чунончи, дар намуди "Гӯштин" Рустам Раҳмонов, хонандаи синфи 11 "а" ҷойи 1, Фаридуни Мирзоназар, хонандаи синфи 6 "а" ҷойи 3, Эмоммаҳдӣ Шарипов, хонандаи синфи 7 "б" ҷойи 1, Султон Раҳматиллоев, хонандаи синфи 10 "б" ҷойи 1, Насим Ҳайдаров, хонандаи синфи 10 "б" ҷойи 2, М. Мавлонов, хонандаи синфи 5 "г" ҷойи 2-юмро ишғол намуданд. Дар намуди "Гӯштини тарзи озод ва муҳорибаи намудҳои омехта" Абдубасири Маҳмадалӣ, хонандаи синфи 11 "а" ҷойи 2, Парвиз Турдиев, хонандаи синфи 8 "б" ҷойи 1, Некрӯз Давлатов, хонандаи синфи 6 "б" ҷойи 1, Хусейн Солиев, хонандаи синфи 8 "б" ҷойи 1, Ҳасан Солиев, хонандаи синфи 8 "б" ҷойи 1-умро соҳиб шуданд. Дар намуди "Takewando" О. Аҳмедов, хонандаи синфи 5 "г" ҷойи 2, С. Эргашева, хонандаи синфи 5 "г" ҷойи 1, Т. Усмонова, хонандаи синфи 10 "д" ҷойи 1, София Табарова, хо-

нандаи синфи 4 "д" ҷойи 3, Ҳамза Ҳамидов, хонандаи синфи 2 "г" ҷойи 2-юм ва дар намуди "Шинварӣ" Садад Раҳматиллоев, хонандаи синфи 10 "б" ҷойи 1, Ҳамза Ҳамидов, хонандаи синфи 2 "г" ҷойи 2-юм, дар намуди "Шамшерзанӣ" Сабрина Абдураҳмонова, хонандаи синфи 6 "б" ҷойи 3-юм, дар намуди "Муштзанӣ" Аминҷон Афизов, хонандаи синфи 4 "ж" ҷойи 1-ум, дар намуди "Якҷаҳарбаи шарқӣ - Aikido" Раҳматулло Бегматов, хонандаи синфи 1 "б" ҷойи 1, Шохрух Алаёров, хонандаи синфи 2 "ж" ҷойи 1-ум, дар намуди "Акробатика" Муҳаммад Холов, хонандаи синфи 4 "ж" ҷойи 2, Фараҳноз Султонова, хонандаи синфи 5 "г" ҷойи 1-умро ба даст оварданд.

Хонандагони литсей берун аз марзи ҷумҳурӣ низ як қатор дастовардҳои ноил гардидаанд. Дар намуди "Djiu-djitsu" Таҳмина Усмонова, хонандаи синфи 10 "д" ҷойи 1-ум дар шаҳри Алмаатои Ҷумҳурии Қазоқистон, М. Сабуров хонандаи синфи 5 "г" ҷойи 1-ум дар шаҳри Дубайи кишвари Арабистони Саудӣ, дар намуди "Takewando" Самира, Табарова хонандаи синфи 2 "г" ҷойи 1-ум дар шаҳри Алмаатои Ҷумҳурии Қазоқистон, Эҳсон Мирзоев, хонандаи синфи 4 "е" ҷойи 2 дар шаҳри Сочии Федератсияи Россия, дар намуди "Акробатика" Ким Полина, хонандаи син-

фи 5 "г" ҷойи 1-ум дар шаҳри Бухорои Ҷумҳурии Ўзбекистон, дар намуди "Unifight" Зафар Шарипов, хонандаи синфи 8 "г" ҷойи 1-умро дар Ҷумҳурии Ўзбекистон ба даст оварданд.

Яке аз ситораҳои хурдакаки варзиш, ки ҷилояш дар саросари давлатҳои гуногуни сайёраи мо паҳн гардида ва бо нурафшонияш парчами давлати моро дар минтақаҳои гуногуни сайёраамон партавафшон намудааст, хонандаи синфи 5 "г" чемпиони панҷкаратаи ҷаҳон дар намуди варзиши "Djiu-djitsu" дар байни наврашон Мансур Сабуров ба шумор меравад, ки дар борааш дар шумораи гузаштаи рӯнома маълумот дода шуда буд. Мансур аз рӯйи ин намуди варзиш дар як қатор мусобиқаҳо ширкат варзида, ҷойҳои намоёнро ишғол намудааст. Иштироки фаъолони ӯ дар шаҳрҳои Санкт-Петербург, Абудабӣ, Алмаато басо ҷолибу назаррас аст.

Дастовардҳои хонандагони литсей дар соҳаи варзиш хеле назаррасанд. Бовариӣ комил дорем, ки дар оянда сафи ин қабил хонандагон боз ҳам бештар хоҳад шуд.

Роҳила Хайлоева,
раиси иттиҳодияи методии забон ва адабиёти тоҷики литсейи инноватсионии "Душанбе"

Фановар
Муассис: Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон
Ҳайати таҳририя:
Амонзода И.Т., Тошматов М.Н., Юсупова З.Р.,
Ҳакимов Ф.Қ., Бобоев Х.Б., Юсупов М.Ч.
Нишонии мо:
734061- ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнома ба се забон: тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ чоп мешавад.
САРМУҲАРРИР:
Раҷабалӣ ШАРИФОВ

Рӯзнома ба хотири риояи озодии афкор маводеро низ ба таъби мерасонад, ки хилофи назараш аст. Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи муаллифро ба уҳда намегирад.
Рӯзнома 04 июли соли 2017 таҳти рақами 007/рз-97 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта шудааст.
Рӯзнома дар ҶДММ «Мега принт»-и шаҳри Душанбе чоп шудааст. Теъдоди нашр 2000 нусха.